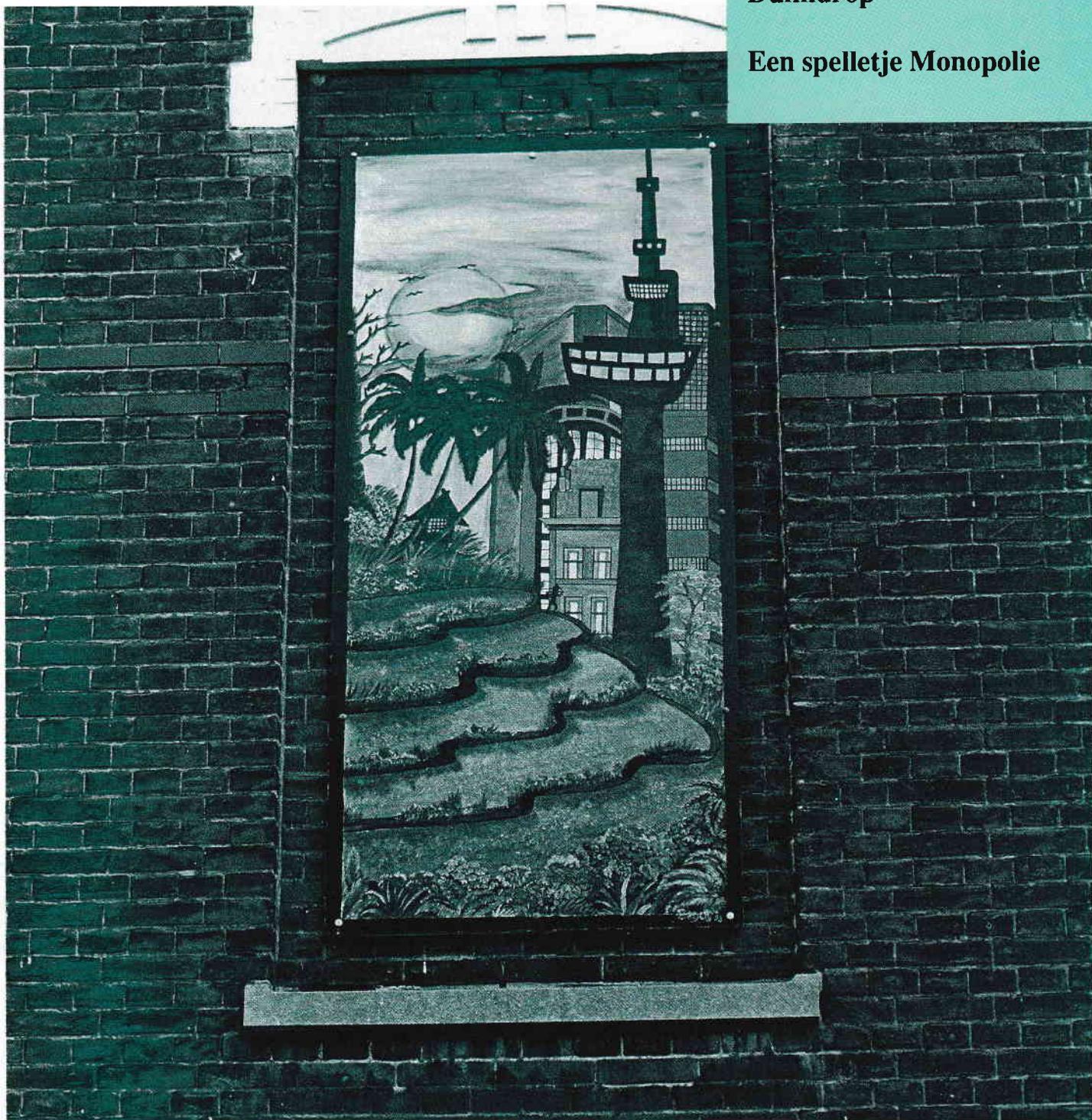

Steiger

Vakblad voor de
Rotterdamse wijken 93-2

INHOUD:

Een fontein op de stoep

Zaakwaarnemers
op de terugtocht

Straatgroepen
tegen verloedering

BuurtBeheerBedrijf van start

Duimdrop

Een spelletje Monopolie

IN DIT NUMMER:

3 Een fontein op de stoep

Floris van Dijk (Crooswijk) groef een vijver tegen vandalen.

4 Laten we zelf wat doen

De Aktiegroep Het Nieuwe Westen timmert aan de weg. Een interview over de vernieuwing van een bewonersorganisatie in een benarde wijk.

8 Zaakwaarnemers op de terugtocht

Belangenbehartiging is geen taak voor beroepskrachten maar voor bewoners en huurders. Een discussiebijdrage uit het Oude Noorden.

9 Straatgroepen tegen verloedering

Bewoners van de Hondius- en Zwaerdecroonstraat, bekend van de TV, komen in beweging.

13 BuurtBeheerBedrijf van start

Bewoners van Hillesluis kunnen bijknussen in deeltijd.

14 'Ons plein en haar acht uitdagingen

De Opzoomerdag, zaterdag 28 mei 1994, moeten dertig pleinen in de stad centra worden van ontmoeting en communicatie.

16 Bespiegelingen over Duimdrop

Stel je een kleine snoepwinkel voor op een plein in de vorm van een ouderwetse kiosk. Dat is Duimdrop. Vanuit Duimdrop wordt een oogje op het plein gehouden.

18 Koopwoningen in stadsvernieuwingswijken

De start van Premiekoopwoningen in Kralingen en Oud Charlois.

20 Een spelletje monopolie

Eén dezer dagen valt bij huurders de jaarlijkse aanzegging van de huurverhoging in de bus. Corporaties moeten overleggen met hun huurders. Wat levert dat op? Hebben bewoners wat te zeggen?

22 Kort nieuws

- Opboxen in Hoogvliet • Ouderenmanifestatie in het Zuidpleintheater • Air Alexander
- Landelijke bewonersdag sociale vernieuwing in Den Haag • De Groene inval in het Kralingse bos

STEIGER

STEIGER is een uitgave van het Rotterdams instituut bewonersondersteuning (Rio).

STEIGER beoogt als 'vakblad voor de Rotterdamse wijken' een bijdrage te leveren aan de uitwisseling van ervaringen, werkwijzen en ideeën. Het blad bericht over bewonersinitiatieven, georganiseerde belangenbehartiging en de beroepsmatige ondersteuning daarvan. Daarnaast levert STEIGER analyses van ontwikkelingen in beleid en bijdragen aan de meningsvorming.

Hoofdredacteur

Anne van Veenen

Eindredactie en vormgeving

Erik Lindenburg

Redactieraad

Nel ten Boden, Jaap Pleeging, Johan Janssens, Rob Siebeling

Medewerkers

Aad van der Graaf, Jan Willem Kluit, Phira Otten, Eric Lugtmeijer

Secretariaat

Jacqueline Suykerbuyk

Fotografie

Dick Sluyter tenzij anders vermeld

Oplage: 1500 stuks

Copy-right en beeldmateriaal

Teksten kunnen geciteerd worden wanneer de bron vermeld wordt. Voor het overnemen van foto's is toestemming van het Rio nodig.

Prijs van Steiger

Steiger kost per nummer f 3,50. Een abonnement kost f 12,50 per jaar.

Uitgever:

Rotterdams instituut bewonersondersteuning (Rio), Kortenaerstraat 1, 3012 VB Rotterdam.
Telefoon 010-4110333.

Editie juni 1993

Foto voorzijde: Een gevelschildering gemaakt door een bewoner van het Nieuwe Westen in het kader van 'Kunst om de hoek'.

• Floris van Dijk

Droom van Floris van Dijk verwezenlijkt

EEN FONTEIN OP DE STOEP

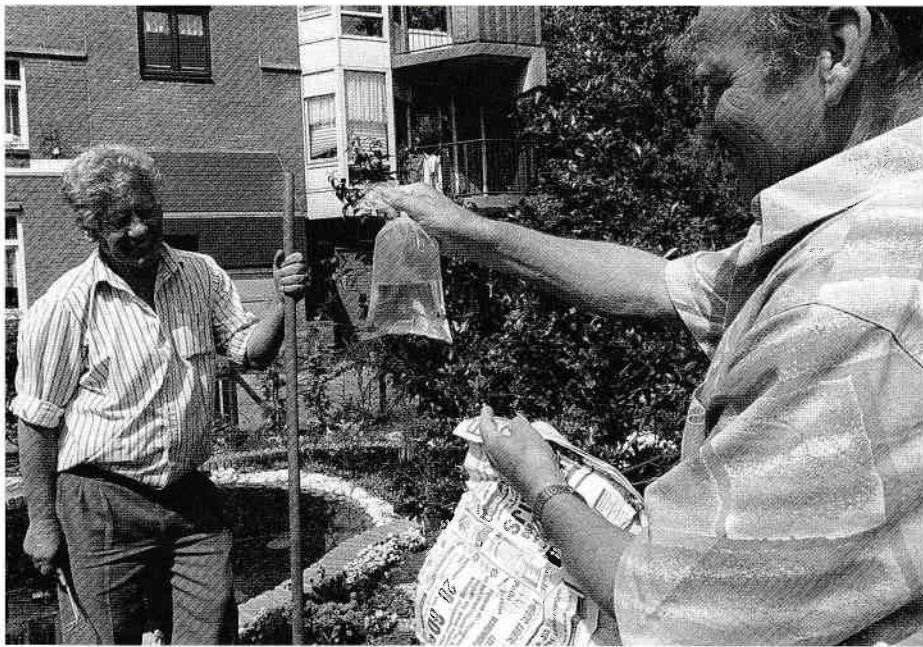
Stel je tuinert al jaren in een mooi openbaar bloemenperkje voor je voordeur, maar regelmatig wordt het tuintje ook verruïneerd door jeugd op fietsen en brommers. Je waarschuwt een keer, je waarschuwt nog een keer en nog een keer. Niks helpt. De jonge vandalen beginnen er nu pas echt zin in te krijgen: 'laat die ouwe de klere krijgen met z'n plantjes'. Voor Floris van Dijk aan de Boerschaplaan (Slachthuisterrein in Crooswijk) liep op een gegeven moment de emmer over. "Dan kan je twee dingen doen. Helemaal in het harnas vliegen, maar dat drijft de zaak alleen maar op de spits. De jeugd heeft ook geen opvoeding qua natuur. Leg het dan maar eens uit dat je geen struiken moet vernielen. Dus heb ik de schop genomen en ben een kuil gaan graven voor een vijver."

Plannen in die richting koesterde Van Dijk, Schiedammer van geboorte, al vanaf het moment dat hij tien jaar geleden in de Boerschaplaan neerstreek. Voor zijn deur bevond zich op dat moment een stukje openbaar groen, dat een kwijnend bestaan leidde. "De gemeente maakt je eerst lekker met een tuintje", schampert Van Dijk: "maar onderhoud plegen, ho maar. Dat ben ik toen maar zelf gaan doen, want ik ben mesjogge van de natuur. Maar wie schetst mijn verbazing? Na anderhalf jaar kwam

de gemeente doodleuk vertellen dat het tuintje maar weg moest. Dan kon het stuk stoep gewoon betegeld worden. Was alle ellende in één klap opgelost. Kan je het je voorstellen, een trapveldje pal voor je deur? Op een ochtend stond de bulldozer al klaar om te beginnen. Ik heb zelf telefonisch onderhandeld zodat dat ding rechtsomkeert zou maken."

Overredingskracht en argumenten wonnen het van onverschillig draaiende ambtelijke

molens. En dus kon Van Dijk zijn droom blijven koesteren. "Ik ben metselaar geweest en ik heb mijn hele leven vijvers voor anderen gemaakt. Het leek me leuk er nu eens een voor mezelf aan te leggen." In de loop der jaren stopte Van Dijk dus geld in zijn vijverpotje en in december vorig jaar moest het er maar eens van komen. Hij riep de hulp in van Gemeentewerken om enkele bomen en struiken te verplaatsen en het tuintje groter te maken en zelf begon hij driftig te graven. Van Dijk: "Dat riep nogal wat bekijks op. Wat ga je nou doen? Een vijver aanleggen? Kunnen we misschien helpen? In een mum van tijd had ik een paar buren die me kwamen helpen." Het spaarpotje van Van Dijk bleek net toereikend voor een wat kale vijver. Om bodemfolie en een pomp voor een fontein te kunnen bekostigen kwam de Opzoomerzegel als een geschenk uit de hemel. "Ik wist niet wat me overkwam", vertelt Van Dijk lachend. "Ik wist dat er een Opzoomerprijs was, maar van een Opzoomerzegel had ik nog nooit gehoord. Ik kreeg ineens zomaar een uitnodiging dat ik

met een bus naar Rotterdam-Zuid moest. Ik was genomineerd voor een zegel. Door wie? Wist ik veel? Dat had het wijkorgaan gedaan, maar daar heb ik me in al die jaren ook niet mee bemoeid. Kreeg ik ineens een zegel. Ik ben niet gewend iets te krijgen."

In z'n eentje

Rieks Westriks, sinds kort opbouwwerker af in Crooswijk, steekt zijn bewondering voor Van Dijk niet onder stoelen of banzen. "Het bureau Sociale Vernieuwing deed eerst nog een beetje moeilijk. Het zou om een éénmansactie gaan en die kunnen nu eenmaal niet worden beloond. Maar als er ergens een zegel moet neerdalen, dan was het hier wel. Van Dijk is gewoon een geweldige man. Hij tilt de hele buurt op." Westriks kent Van Dijk nog maar een paar maanden. "Ik heb hem pas ontmoet in april toen ik een inventarisatie aan het maken was van gegadigden voor het Eye-Eye project. Ik heb hem toen gevraagd en meteen riep hij naar zijn vrouw 'nou hebben ze me ook nog politieagent gemaakt'. Van Dijk is typisch een man die al die jaren in zijn eentje bezig is geweest. Opbouwworkers neigen altijd naar groepsvervorming. Binnen de groep moeten de neuzen dan één kant op. De zinnen op één lijn. Maar in de betrekkelijk korte tijd dat ik in Crooswijk heb gewerkt, heb ik gemerkt dat dat helemaal niet zo makkelijk ligt. Daarom is Van Dijk echt een ontdekking. Een witte raaf."

Westriks' bemoeienis met Van Dijks 'levenswerk' heeft zich beperkt tot het regelen van financiën om de vijver met fontein feestelijk te kunnen openen. Van Dijk had

zijn zinnen erop gezet dat bij die gelegenheid de rest van de straat zou worden opgefleurd met bloembakken. Dat plannetje dreigde te stranden op geldgebrek. De deelgemeente, die eerst wel geld had toegezegd, liet weten dat het speciale potje voor dit soort dingen toch leeg was, waarna Westriks nogmaals de 'boer' opging. Patrimonium Woningstichting, Wijkbeheer, Wijkorgaan en deelgemeente hielpen Van Dijk vervolgens over de brug. Zaterdag 5 juni kon zo uitgroeien tot een echte feest en de buurt kreeg een heus plein met fontein met kikkers en salamanders als vaste bewoners.

Kick

Van Dijk hoopt op veel gekwaak deze zomer. Van mens en dier. "We hebben veel groen in de buurt, een prachtige singel. Ik heb een kick willen geven om het zo te houden. Het is toch leuk om te zien dat iedereen die voorbij komt even stil blijft staan om het tuintje te bekijken. Die mensen uit het bejaardenhuis hier verderop zijn echt blij dat ze iets leuks zien. Die zitten altijd maar gesloten. En met de jeugd van toen gaat het ook een stuk beter. Die spreken me nu aan van 'mooie tuin, meneer Van Dijk'. Het is een kwestie van een goed contact opbouwen met de jeugd. Respect kweken voor de natuur. Als je soms ook ziet wat ze aanrichten rond de singel. Stenen gooien naar eenden schijnt normaal te zijn bij buitenlandse kinderen. Daar moet je dan wat tegen doen. Kinderen bijbrengen dat dat echt niet kan. Ik heb de imam daarover benaderd en het stenen gooien is sindsdien minder geworden."

Aad van der Graaf

Bewonersorganisaties

in verandering

Steiger start een serie interviews over veranderingen binnen bewonersorganisaties. Welke nieuwe initiatieven worden genomen, met welke groepen en instanties worden contacten ontwikkeld en hoe zit de organisatie in elkaar?

In dit nummer deel 1: de bewonersorganisatie Aktiegroep Het Nieuwe Westen.

Bewonersorganisatie Het Nieuwe Westen

LATEN WE ZELF WAT DOEN

De Aktiegroep Het Nieuwe Westen timmert aan de weg. De geveltuinacties en de Opzoomer-bolletjes zijn inmiddels beroemd. De jongste campagne heeft wervende motto's als 'Aan de bak' (samen met de jarige corporatie Onze Woning worden 75 grote plantenbakken geplaatst) en 'Kunst om de hoek' (bewoners maken 8 King-size gevelschilderingen op renovatiepanden). Als klap op de vuurpijl volgde deze maand de manifestatie 'Voor Paal', een nationale openlucht tentoonstelling van anti-parkeerpaaltjes in alle soorten en maten op de hoek van de Vierambachtsstraat en Burgemeester Meineszlaan.

STEIGER sprak met Ingrid Heijst, coördinerend opbouwwerker in het Nieuwe Westen en Eric Lugtmeijer, opbouwwerker beheer, over de achtergronden van de campagnes. Het verhaal van de vernieuwing van een bewonersorganisatie in een benarde wijk.

• Voor Paal hoek Vierambachtsstraat en Burgemeester Meineszlaan

Varen op eigen kracht. Dat is voor Eric de kern van de campagnes van de Aktiegroep. De eigen kracht van straatgroepen, bewoners en bewonersorganisatie. Er werd vroeger veel meer gewerkt op vraag van gemeentelijke diensten. Devies nu is: niet wachten op anderen, maar zelf het initiatief nemen. Ingrid: "In de stadsvernieuwing ben je meer volgend, je werkt met andere partijen. Bij beheerprojecten komt het initiatief uit de buurt, en neem je als bewonersorganisatie zelf meer de kop." Binnen de organisatie werd geconstateerd dat er wel van alles gebeurde, maar dat het allemaal te weinig zichtbaar werd. De organisatie was daardoor te weinig wervend. Het zoeken was naar een andere werkwijze, meer naar buiten gericht, die nieuwe contacten oplevert. Daarbij is een diversiteit van initiatieven van belang. "Je moet niet eindeloos in de hondestront blijven zitten. Dat is de achtergrond van een project als 'Kunst om de hoek'. Het spreekt mensen aan die al actief zijn in straatgroepen, maar ook een reclameschilder die in de wijk woont en een kunstenaar die een atelierje in de buurt heeft. En als het project eenmaal loopt bellen mensen op dat ze nog een schutting weten waar wat moois op kan. Je haalt er een school bij en je hebt weer een prachtige gevelschildering." Eric benadrukt dat het initiatief buiten gemeentelijke kunstcommissies en instanties is ge-

houden om niet vast te lopen in eindeloze discussies en procedures.

Projekten als de gevelschilderingen en Straatmeubilair leveren contacten op met een ander type mensen. De mensen die reageren zijn vaak jonger, ze willen wel wat doen in de buurt maar hebben geen zin in allerlei vergaderingen.

Dat kan ook verrassingen opleveren. Een kunstenaar die mee zou doen had wekenlang op zijn antwoordapparaat staan dat hij even sigaretten was halen. Hij bleek inmiddels in Thailand te zitten. Er werd op het laatste moment een invalder gevonden, een student uit Indonesië die de natuur mist in Rotterdam. Op de schildering zijn groene rijstvelden, sawas's, te zien naast de Euromast.

Uit de hand

De projecten hebben een eigen dynamiek, met eenzelfd uitbreidend vermogen, en de neiging om uit de hand te lopen. Het project Straatmeubilair is daarvan een goed voorbeeld. Het begon met het plan om zelf Amsterdammertjes te ontwerpen en om die eigenhandig te plaatsen in de strijd tegen de parkeeroverlast. De vormgever stelde voor om naar voorbeelden te kijken in andere steden. Dat leidde tot het idee van een tentoonstelling van antiparkeer-paaltjes in het Nieuwe Westen en een officiële aanbelangingsbrief van wethouder van den Muij-

senberg aan zijn collega's in andere gemeentes om materiaal ter beschikking te stellen. Inmiddels rijdt er een wagentje tot in Limburg om de verschillende exemplaren te verzamelen. Zelfs de Zeeuwse Courant maakt melding van het initiatief: 'Zierikzeeernaartje, bedacht om parkeervandalen mores te leren maakt furore' schrijft het blad. 'Het paaltje wordt geplaatst op een tentoonstelling van blikwerende middelen in de Rotterdams wijk Het Nieuwe Westen waar de parkeeroverlast met geen Zierikzeese pen te beschrijven is.'

Op de tentoonstelling wordt ook een eigen vinding uit de wijk gepresenteerd: de 'Palentrekker'. Met dit apparaat kan in een minuut een paaltje uit de grond worden getrokken, iets waar tot nu toe twee man een kwartier voor nodig hebben. En de 'Palentrekker' krijgt geen last van rugklachten.

Gemeentewerken en Roteb geven enthousiaste steun aan de manifestatie. Stadsontwikkeling heeft bedenkingen.

"Wat je doet met zo'n project is spelen met de ernst", zegt Eric. "Met die paaltjes loopt het nogal uit de hand. Maar de boodschap blijft duidelijk: dat gezeur allemaal, laten we zelf wat doen. Zet een uitdaging voor jezelf."

80.000 gestoorde mensen?

Met het organiseren van de eerste Nieuwe Feesten in de wijk in 1989 werd de nieuwe

toon gezet. "We zaten in een dip", vertelt Ingrid. Het verhaal van de achterstands-wijk en dat er meer geld nodig is werd contraproductief. De stadsvernieuwing was niet florissant. De negatieve kommer-en-kwel sfeer moest worden doorbroken. Dieptepunt was de TV-documentaire van de VPRO over de wijk. "Mensen waren daar vreselijk boos over. Ze voelden zich direct aangetast in hun eigen woonomgeving. Zoiets is dodelijk voor het moreel." De negatieve beeldvorming van de wijk in de media is een van de grootste problemen. "Het lijkt soms wel of er 80.000 gestoorde mensen in West wonen, masochisten die graag op zich laten schieten." De acties en campagnes zijn minder gericht op materiële verbeteringen dan in het verleden. Opkrikken van het moreel, vertrouwen in eigen kunnen, verbetering van het beeld van de wijk zijn centrale issues geworden. "Daar hoort bij dat je niet binnen blijft zitten. Je moet van je laten horen en laten zien dat er veel initiatieven mogelijk zijn. Dat trekt aan en laat een ander beeld van de wijk zien."

• Ingrid Heijst en
Eric Lugtmeijer

Europacupstemming

De acties stralen optimisme uit en vertrouwen in eigen kunnen. Tegelijkertijd bestaat het besef dat het gaat om wankele evenwichten. Ingrid: "Er was vorige week een feestje in een straat. Een van de initiatiefnemers werd diezelfde avond overvallen in een tunneltje door een groep Marokkaanse jongens. Vertrekt er nou weer iemand uit de wijk denk je dan." Belangrijke reden waarom mensen uit de wijk verhuizen is vaak dat ze kinderen niet in deze omgeving willen laten opgroeien. Preventieprojecten staan hoog op de agenda van de organisatie en ze lopen als een trein. De mensen houden zelf de verlichting in de gaten. Als een lantaarnpaal het niet doet komen er telefoonjes naar de buurtwinkel. Ook de preventiemonteur heeft zijn handen vol. Maar kan een strip op de deur het gevoel van veiligheid echt vergroten?

De reacties in de wijk op de grootscheepse politieactie tegen drugspanden eind april waren tekenend. "Als je kijkt naar de resultaten was het een belachelijke vertoning",

aldus Eric: "maar veel bewoners reageerden positief. Er heerde een soort Europacup stemming: eindelijk gebeurt er wat, wij zijn de baas! Een enige sfeer, het ging over een grens." De bewonersorganisatie gaf naar buiten een gematigd positieve reactie op de politieactie. De nadruk in de reactie ligt op een vervolg. De contacten met de politie zijn niet daverend ondanks de samenwerking in de preventiewinkel en in de werkgroep drugsoverlast van politie, corporatie en bewonersorganisatie. Ook de communicatie over het wijkveiligheidsplan is nog gebrekig.

Kaartenbak

De bewonersorganisatie is in stevig tempo veranderd. "De knop is om. De tijd is voorbij dat je een vergadering met een opkomst van 100 mensen als een resultaat kon beschouwen", zegt Ingrid.

De organisatie fungeert nu vooral als ontwikkelaar en ondersteuner van initiatieven tegen verloedering. "We proberen open om te gaan met initiatieven en ondersteuningsvragen uit de wijk." De organisatie kent al langer een decentrale structuur met buurtgroepen. Veel initiatieven ontstaan niet centraal maar op straat- en buurtniveau. Vandaar komen ondersteuningsvragen naar de Aktiegroep. Die vragen zijn divers. Soms gaat het om eisen. Ingrid: "Ik moet niets, zeg ik dan. Soms gaat het om een vraag om steun bij het oplossen van conflicten. Naar aanleiding van parkeeroverlast bij een moskee bij voorbeeld die leidde tot gekanker tegen alles wat Marokkaans is. Het bleek via een aantal straatvergaderingen terug te brengen te zijn tot benoembare overlast.

We zijn niet alleen een service-bureautje met mensen die graag overwerken. We staan ook voor gezamenlijkheid, we proberen de besluitvorming in de wijk te organiseren en belangen te behartigen." Veel initiatieven worden gedragen door buurt- en straatgroepen of projecten die meer of minder zelfstandig opereren. Wat wel en niet bij de bewonersorganisatie hoort is in dit netwerk niet scherp afgebakend. Sommige groepen zien zichzelf nadrukkelijk als onderdeel van de organisatie. Mensen zeggen dat ze van de Aktiegroep zijn, of van de buurtwinkel. Anderen zeggen ze dat ze van een straat- of buurtgroep zijn. "Kern-element van de organisatie is de kaartenbak van 200 aktieve mensen die de Nieuwsbrief van de Aktiegroep toegestuurd krijgen." De Nieuwsbrief bevat ook de uitnodiging voor de maandelijkse Aktiegroep-vergaderingen. Op die bijeenkomsten gaat het meer om uitwisseling en plannen maken dan om centrale besluitvorming over allerlei zaken. Overigens loopt voor de meeste mensen de binding met de organisatie niet via vergaderingen.

Discusses over de organisatie-structuur worden tot het hoognodige beperkt. "Laatst hebben we weer een organisatieschema gemaakt. Dat riep geen vragen op", aldus Ingrid: "behalve een opmerking van een oudgediende dat we zo weinig besluiten nemen."

Toetsende rol

Met de historische betiteling van 'Aktiegroep' wordt pragmatisch omgegaan. De organisatie noemt zich nu 'de bewonersorganisatie Aktiegroep Het Nieuwe Westen', en als dat beter uitkomt 'bewonersorganisatie Het Nieuwe Westen'.

Belangrijk in de organisatie is verder een kerngroep van bewoners die zich verantwoordelijk voelen voor het geheel en zich daarop laten aanspreken. "Het is de groep bewoners die je over je schouder laat meekijken. Als zo'n groep er niet zou zijn, of zou afhaken dan zou je als coördinator meer formele bevoegdheden moeten hebben" zegt Ingrid. Eric heeft het gevoel dat je als beroepskracht zou zweven als zo'n groep die meedenkt en een toetsende rol heeft er niet zou zijn.

Met het verdwijnen van de projectgroep stadsvernieuwing is de positie van de Aktiegroep veranderd. Besluitvorming vindt op stedelijk niveau plaats en er is geen directe verantwoordelijkheid meer voor het stadsvernieuwingsprogramma. Het aangepaste programma waarin renovatie in een aantal buurten noodgedwongen ingeruimd wordt voor intensief beheer en op een aantal plekken versneld wordt gerenoveerd (de zgn. 'New Deal') wordt niet centraal op wijkniveau besproken. De rol van de bewonersorganisatie is een bijdrage leveren aan het ontwikkelingswerk samen met de corporatie, en verder vooral lobby voor investeringen in stadsvernieuwing op plekken waar het beslist nodig is.

Een grote verandering in de afgelopen jaren vindt Ingrid dat de organisatie veel zelfbewuster naar buiten treedt en dat het draagvlak onder allerlei uiteenlopende groepen en initiatieven is verbreed. "Ik ben volstrekt niet defensief over ons werk. De kansen voor de toekomst liggen in de creativiteit, de kennis die er in de organisatie is en het eigen initiatief.

Een bedreiging voor de organisatie is dat mensen toch afhaken. Veel onderlinge contacten zijn weggerenoveerd. Zullen mensen als ze de kans hebben niet alsnog vanuit de binnenstraten wegverhuizen?"

Nel ten Boden, Anne van Veenen

• Een gevelschildering gemaakt door een bewoner in het kader van 'Kunst om de hoek'

Publikaties van Aktiegroep Het Nieuwe Westen

- 'Evaluatie Plantdagen Het Nieuwe Westen', mei 1992
 - 'Preventie en (sociale) veiligheid', juni 1992
 - 'Kunst om de hoek', mei 1993
 - 'Tweede vernieuwing van de stadsvernieuwing; er wordt weer gedeeld in het Nieuwe Westen', Frans van Hulzen, Steiger 1993/1
 - 'Groeten uit het Nieuwe Westen', ansichtkaarten-actie, mei 1993
 - 'Voor Paal', juni 1993
- Bestellingen: 010-477.84.77

Zaakwaarnemers op terugtocht

Belangenbehartiging is geen taak voor beroepskrachten maar voor bewoners en huurders. De discussie over de herorientatie van de bewonersondersteuning in het Oude Noorden heeft geleid tot de conclusie dat een duidelijker onderscheid gewenst is tussen bewonersorganisatie en team van beroepskrachten. Een bijdrage van Jan Willem kluit, deskundige beheer in het Oude Noorden, aan een discussie die in meer wijken en centraal in Rio-verband wordt gevoerd.

In oktober van dit jaar bestaat de Bewonersorganisatie Oude Noorden (BON) 25 jaar. Begonnen in 1968 als een krachtige actiegroep van huurders die zich verzette tegen de aanleg van een snelweg door de wijk ontwikkelde de BON zich in de loop der jaren tot een geduchte en belangrijk onderdeel van de plaatselijke stadsvernieuwingstrein. Terugkijkend vallen nu een aantal zaken op. In de eerste plaats dat professionele bewonersondersteuners aanvankelijk geen enkele rol binnen de bewonersorganisatie speelden. Bewoners deden in die eerste jaren in principe alles zelf: actievoeren, spreekuur houden, zelf op onderzoek gaan, krantjes maken, hun belangen bij derden behartigen: alles. Pas begin jaren zeventig vertoonde de eerste 'professional' zich binnen de BON: een opbouwwerker. Geheel in de geest van de tijd opereerde deze opbouwwerker ook niet los van de BON maar maakte hij heel nadrukkelijk deel uit van het 'voorlopig erkend wijkorgaan' zoals de BON toen nog treffend heette. Treffend omdat de term heel goed aangeeft hoe de verhoudingen toen lagen: er was één eenheidsorganisatie van bewoners, een algemeen erkend (en door iedereen als bekend verondersteld) wijkbelang en de professional was er om dat wijkbelang te bewaken en uit te voeren. Deze ontwikkeling bereikte zijn hoogtepunt op het moment dat de stadsvernieuwing in het Oude Noorden op zijn toppunt stond. Een sterk uitgedijd gezelschap van bewonersondersteuners bestaande uit extern deskundigen, sociaal begeleiders en later ook migrantenwerkers en beheerdeskundigen stond de bewonersorganisatie toen bij in haar niet aflatende strijd voor goede en betaalbare huisvesting.

Dit concept werkte zolang iedereen binnen de BON - en daarbuiten - er van overtuigd was dat de opgaven waarvoor de wijk zich gesteld zag ook tot enkele essentiële en gemeenschappelijke punten terug te voeren waren. Het werkte echter niet meer toen opeens eind jaren tachtig allerlei mensen akelige vragen begonnen te stellen. Bij-

voorbeld over de fixatie van de bewonersorganisatie op het hele stadsvernieuwingssproces. Kon dat niet wat minder hoog niveaurenovatie en kleine beurt+? Of over de aanwezigheid van nieuwe bewonergroepen in de wijk. Waarom zag je die zo weinig binnen de BON? En hoe stond het trouwens met het beheer van de wijk en de samenlevingsopbouw? Moest daar niet wat meer tijd aan besteed worden? En namens wie onderhandelt de BON trouwens toch altijd als er onderhandeld moet worden? En moeten die beroepskrachten dat nou wel steeds doen? Is dat wel zo gezond?

Deze 'akelige' vragen hebben er toe geleid dat binnen de BON het afgelopen jaar stevig is gediscussieerd over zaken als wat nou de kerntaak van een bewonersorganisatie is, in hoeverre een bewonersorganisatie nog namens alle bewoners van een bepaalde wijk kan spreken en wat de plaats van beroepskrachten binnen een bewonersorganisatie behoort te zijn. Dit heeft in februari van dit jaar geresulteerd in een werkplan waarin het team van beroepskrachten heeft aangegeven dat zij 'samenlevingsopbouw' als haar kerntaak beschouwt. Dit aspect moet in principe in alle activiteiten terug te vinden zijn. Toen deze inhoudelijke 'hobbel' over het aandachtsgebied van de BON was genomen en besproken met bewoners, deelgemeente en andere belanghebbenden is binnen het team vervolgens verder gediscussieerd over de gewenste organisatiestructuur van de BON. Dit heeft voorlopig de volgende conclusies opgeleverd:

1. Een belangverstengeling van bewonersorganisatie(s) en bewonersondersteuners is in principe ongewenst gezien de verschillende verantwoordelijkheden die in het geding zijn. Om deze reden zal de huidige verstengeling tussen bewonersorganisatie en professionals verbroken moeten worden. In de praktijk betekent dit dat er in de toekomst nadrukkelijk onderscheid gemaakt zal worden tussen de bewonersorganisatie en een professioneel 'opbouwwerksteunpunt van beroepskrach-

ten' in de wijk. Het nieuw te vormen 'Steunpunt Oude Noorden' zal zich gaan profileren als een 'facilitaire' organisatie die ondersteuning biedt aan zelfstandige bewonergroepen in de wijk. Dit kunnen in principe allerlei groepen zijn: huurdersgroepen, ouderen, zelforganisaties van migranten, buurtbeheergroepen etc.

2. In het verlengde hiervan zal (en kan) het nieuwe 'Steunpunt Oude Noorden' zich ook niet langer opwerpen als 'het' vertegenwoordigende orgaan van alle bewoners in de wijk. In principe vindt het team namelijk dat groepen het best zelf hun belangenbehartiging ter hand kunnen nemen en dat zij dit niet moeten 'uitbesteden' aan een organisatie die ook nog met andere belangen rekening moet houden. Kort gezegd wil het team dus een duidelijker scheiding aanbrengen tussen ondersteuning (een zaak voor beroepskrachten) en belangenbehartiging (moeten bewonergroepen in principe zelf doen).

Deze stellingname heeft uiteraard nogal wat consequenties, bijvoorbeeld voor de relatie tussen het (nog op te richten) steunpunt, de drie corporaties in de wijk en de huurders van deze corporaties (GWR, PWS, Combinatie). Dit bleek onlangs al. In de gesprekken die het team kortgeleden voerde met de corporaties over hun huurbeleid werd bijvoorbeeld duidelijk dat het team niet meer als 'zaakwaarnemer' namens de huurders wilde praten en ook niet meer op deze rol aangesproken wenste te worden door de corporaties. Dit was even slikken en wennen over en weer maar het leverde zeker ook wat op. Wat voor alle partijen duidelijk werd was dat de huurders van genoemde drie corporaties tot dan toe eigenlijk nooit goed hebben kunnen participeren in het beleid en beheer van de corporaties en dat noch de corporaties, noch de BON daar in het verleden erg moeilijk over deden. Om een goede participatiestruktuur van de grond te krijgen heeft het team inmiddels aangeboden dit gerealiseerd te krijgen. Ook heeft het team aangegeven dat zij toekomstige huurdersgroepen wel wil ondersteunen als daar vraag naar is. Het directe belangenbehartigingswerk zullen huurders in het Oude Noorden echter uiteindelijk weer zelf moeten doen.

Jan Willem Kluit

• De Hondiusstraat

Middelland-zuid

Straatgroepen tegen verloedering

Bewoners van de Hondiusstraat in Middelland-Zuid, krakers en 55-plussers, heroverden de straat. Er komt betere straatverlichting, bloembakken, een fietsenstalling en een bewonerscommissie. Ook de bewoners van de Snellinckstraat in dezelfde buurt, één dag nationaal nieuws door een grootscheepse politieactie, namen initiatief. Ze zetten een uitzettingsprocedure in gang van twee drugspanden en blokkeerden de Claes de Vrieselaan met vuilniszakken op het moment dat de gemeenteraad vergaderde over het drugsbeleid. Peter Berntsen, extern deskundige stadsvernieuwing bij de bewonerorganisatie Middelland, geeft een beschrijving van de gebeurtenissen en schetst de achtergronden.

Middelland lijkt een tweede-rings stadsvernieuwingswijk als alle andere in de stad. Op een paar punten wijkt dat beeld echter nogal af. Middelland heeft een bloeiend sexleven aan de 's Gravendijkwal, een zeer groot aantal zachte en harde horeca-gelegenheden van stedelijke allure aan de Nieuwe Binnenweg en aan de rand van de wijk ligt de regionale prostitutiezone, de G.J. de Jonghweg. Daarnaast heeft de wijk nog de nodige drugspanden, dealadressen en hulpverleningsinstellingen. Door deze concentratie hebben bewoners in enkele delen van de wijk bij voortdurende overlast. Geluidsoverlast van kroegen, last van het gedrag van aangeschoten bezoekers, vinden er roofovervallen, inbraken, steek- en schietpartijen plaats en worden bewoners lastig gevallen door tippelende heroïnehoertjes of hun cliëntèle. Nu is het niet zo dat bewoners ieder moment van de dag bedreigd worden, maar er heerst onder een groot aantal bewoners wel een algeheel gevoel van onveiligheid, al dan niet recht, vooral 's avonds. Zeker bij bewo-

ners in Middelland-Zuid leeft die angst al jaren.

In Middelland-Zuid leek alles wat er met de stadsvernieuwing fout kon gaan, ook echt fout te gaan. Door aankoop- en onteigeningsproblemen, door financiële tegenvalters en bezuinigingsronden vanuit Den Haag en de Coolsingel, werd project na project bijgesteld en uitgesteld. En zoals dat ook elders ging werd er driftig met de toekomstige projectpanden gespeculeerd. Steeds meer huizen kwamen leeg te staan en werden dichtgetimmerd. De groeiende leegstand zorgde voor groeiende overlast en oplopende spanningen. Huizen werden opengebroken, waarbij soms levensgevaarlijke woon situaties ontstonden en in de directe omgeving werd drugs verhandeld. Het leek alsof alle overlastproblemen zich in dit deel van de wijk concentreerden. In de beginjaren tachtig is er veel strijd gevoerd tegen wat een vloedgolf van ellende leek. Soms werd een leuk succes behaald met het sluiten van een sexhotel. Maar be-

woners hadden toch veel te vaak het gevoel dat ze met de kraan open aan het dweilen waren. De prostitutie, de drugsoverlast en de horecaoverlast namen niet af. Aan het eind van de tachtiger jaren hadden ze hun vertrouwen in de politie, justitie en politiek (=het stadhuis) verloren, voorgoed zo leek het.

Hoop en vrees

Toch leken met het ingaan van de negentiende jaren de verwachtingen voor Middelland-Zuid optimistischer en tegelijkertijd somberder dan ooit. Er was inmiddels toch een flink begin gemaakt met de renovatie en nieuwbouw en de herinrichting van de woonomgeving. In kader van 'de Vernieuwing van de Stadsvernieuwing' in 1989/90 waren grootse plannen gemaakt voor bebouwing langs de oevers van de Coolhaven en de Schie. Ook Middelland-Zuid zou daarvan meeprofiteren. Particuliere beleggingsmaatschappijen en bouwmaatschappijen bleken bereid om, niet alleen langs het water, ook in de wijk naast de traditionele sociale huurwoningen, duurdere huur- en koopwoningen te willen neerzetten. De tippezone aan de G.J. de Jonghweg zou verdwijnen en zou dit wijkdeel weer een gezonde, leefbare en veilige buurt worden, zo was de gedachte. Dat was het optimistische beeld.

Het sombere beeld kwam uit Den Haag en van de Coolsingel. Het Rijk bleef bezuinigen en dwong de gemeente de koers van de stadsvernieuwing drastisch om te gooien. Weer werden projecten uitgesteld (10 jaar in plaats 5) en werd de ambtelijke ondersteuning dramatisch gekort. De gemeente trok zich terug uit de stadsvernieuwing

en stortte zich op het beheer. Dit leidde tot de komst van wijkonderhoudsploegen, beheercoördinatoren, additionele veegploegen; de kreet 'bouwen voor de buurt' werd vervangen door de kreet 'schoon, heel en veilig'. In de zomer van 1992 bleek dat maar liefst 35% van het voorgenomen bouwprogramma zou moeten afvallen. Tot zover een kleine voorgeschiedenis.

het inmiddels al jaren dichtgetimmerde deel zo snel mogelijk te slopen.

Vorig jaar kwam de omslag. Door verhuizingen kwamen de woningen aan de zuidzijde langzaamaan leeg. Voordat ze echter konden worden dichtgetimmerd, werden ze door jongeren gekraakt. Binnen een half jaar waren alle gemeentepanden aan de zuidzijde gekraakt. Toen kwam, onverwacht, het OBR met de mededeling dat er gesloopt ging worden. De krakers en bewoners, die tevreden waren met het bewoonbaar houden van straat door deze jonge mensen, besloten tot actie over te gaan om de sloop te voorkomen. Zij vroegen de bewonersorganisatie steun om de straat zo lang mogelijk leefbaar te houden.

De bewonersorganisatie aarzelde, uit angst voor overlast gezien taferelen in het verleden, maar zag al snel dat deze krakers geen overlastgevende junkies en ontheemden waren. Na flink wat overredingskracht en een gezamenlijke bewonersvergadering met Gemeentelijk Woningbedrijf GWR en OBR werd de sloop voorkomen, met als argument dat onduidelijk was wanneer het nieuwbouw-project ook daadwerkelijk zou worden uitgevoerd. Met de aanwezigen werd afgesproken dat zij als er gesloopt moest worden de panden vrijwillig, een half jaar voor de aanvang van de nieuwbouw, zouden verlaten. Zij konden als ze dat wilden bij het GWR een zgn. om-niet contract krijgen.

Straatverlichting en fietsenstalling

Deze overwinning smaakte naar meer. De bewonersorganisatie vroeg de bewoners of zij andere initiatieven wilde nemen om hun straat aangenamer en leefbaarder te maken. Een aantal mensen wilde dat wel. Doorn in het oog was de straatverlichting. Volgens het Gemeentelijk Energie Bedrijf GEB was de lichtsterkte in de straat voldoende, volgens bewoners niet. Bovendien was bij de bouw van het ouderencomplex de helft van de hanglampen vervangen door straatlantaarns. 'De hanglampen terug en meer lichtsterkte verlichting' was de eis. Na vele maanden van telefoneren, brieven schrijven en vergaderen moest uiteindelijk een fietstocht door de straat onder leiding van de verantwoordelijke wethouder Hoogendoorn uitsluitsel geven. De wethouder kwam, zag en overwon het GEB. Alle eisen van bewoners werden ingewilligd.

Onder bewoners bestond een groeiende behoefte aan een fietsenstalling. Dankzij initiatief van één van hen kon, samen met de bewonersorganisatie, om de hoek in de Lieve Verschuerstraat een fietsenstalling worden geopend. Hiermee werd het startsein gegeven voor een project om ook in

• De Snellinckstraat

• Afsluiting van de Claes de Vrieselaan door boze actievoerders

andere delen van de wijk stallingen te realiseren.

Actieve bewonerscommissie

In het nieuwe 55+complex waren problemen ontstaan met een verkeerde inplaatsing van een bewoner. Dit leidde tot buitensporig veel overlast voor de overige bewoners. Met ondersteuning van de bewonersorganisatie werd een bewonerscommissie opgericht die actief aan de slag ging. Na een jaar van overlast en spanningen kon de bewoner worden uitgeplaatst. Hoewel de overlast tot grote spanningen onder de bewoners leidde, bevorderde het gebeuren de onderlinge saamhorigheid sterk. Iedereen kent elkaar nu en er lijkt een groeiende behoefte om meer gezamenlijke activiteiten te ondernemen.

Inmiddels is de straatgroep druk bezig met het realiseren van bloembakken in de straat. Ondanks de angst voor vernieling en de sceptisisme over het onderhoud en de schoonmaak van de bakken (de bakken worden in zelfbeheer uitgegeven), is men toch gestart. Bijna alle bewoners hebben uit eigen portemonnee aan het project meebetaald en winkeliers in de wijk hebben zich, na enige aandrang, opgeworpen als

sponsor. Er is een onderhoudscommissie en een lobbyclub geformeerd. Binnenkort worden de eerste bloembakken in de straat gezet.

Al lijken de resultaten bescheiden, de gevolgen zijn groot. Onder de bewoners is het gevoel van 'mijn' straat weer terug. Bewoners kennen elkaar beter, alle panden zijn nu bewoond en niet dichtgetimmerd, klachten in de woonomgeving worden direct en beter doorgegeven aan gemeentelijke instanties. De junkie-overlast is ingeperkt en de in portieken spuitende prostituees worden aangesproken. In het ouderencomplex is een bloeiende bewonerscommissie. Binnenkort zal de straat beter verlicht worden en zal de eerste bloembak feestelijk worden geplaatst. Eén van de bewoners beheert een fietsenstalling en heeft een plan ontwikkeld om aan één van de dichtgemetselde gevels een permanente en verlichte schilderijentoonstelling te maken. Met hulp van de bewonersorganisatie wil men zich blijven inzetten en contacten houden met en wanneer nodig meedoen aan acties van andere straten. Vorige maand heeft de straatgroep de Opzoomerzegel ontvangen.

Snellinckstraat en Zwaerdecroonstraat

Volksfeestje van alle gezindten

De Snellinckstraat en de Zwaerdecroonstraat liggen beide dwars op de Claes de Vrieselaan en vormen een verbinding met 's Gravendijkwal; of zoals ook wel gezegd wordt, ze lopen van de verlengde tippelzone naar de sjieke sexclubs. In deze straten heeft de stadsvernieuwing voor de nodige veranderingen gezorgd. In de Zwaerdecroonstraat zijn de huizen aan de noordkant gerenoveerd (hoog-niveau) of vervangen door nieuwbouw en de zuidzijde van Snellinckstraat zal de komende jaren geheel worden gesloopt voor nieuwbouw (sociale huur/koopwoningen). Het bouwblok tussen beide straten heeft enkele jaren geleden een sloop-in-stand-houdings-ingreep (Slis) gekregen. De kop van het blok aan de Claes de Vrieselaan zal in 1994 worden vervangen door nieuwbouw (sociale huur). De Slis-ingreep en de onzekerheid over de voortgang van de andere projecten heeft tot veel spanning en ruzie onder bewoners

geleid, maar ook tot ontevreden gevoelens bij de huisbaas, het GWR, gemeentediensten en de bewonersorganisatie.

In beide straten is al jaren sprake van de bekende overlast: drugspanden, inbraken, roofovervallen op straat, vervuiling. Er heerst een groot gevoel van onveiligheid onder de bewoners, zowel bij Nederlanders als bij migranten. In het verleden heeft de bewonersorganisatie pogingen ondernomen om bewoners te activeren, maar de stadsvernieuwingsperiodes slurpten alle aandacht op. Voor 1993 stond de herinrichting van de Zwaerdecroonstraat op het programma.

Vorig jaar tijdens een aantal huis-aan-huisbezoeken van het wijkpastoraat bleek de animo om gezamenlijk iets te ondernemen wel aanwezig. Heel voorzichtig begon de bewonersorganisatie met een aantal bijeenkomsten met bewoners uit beide straten. Er was nog veel oud zeer uit het verleden; in de wijk bestonden jarenlang grote tegenstellingen tussen verschillende bewonergroepen en bewonersorganisatie en werkgroep Heemraad. Dat moest eerst grondig worden uitgepraat, alvorens activiteiten mogelijk waren.

Drugspanden

Het eerste probleem was de aanpak van twee drugspanden in de Snellinckstraat. De huisbaas, het GWR, was door acties van omwonenden en de bewonersorganisatie bij soortgelijke overlast elders in de wijk wijzer geworden en wilde uitzettingsprocedures starten. Angst voor represailles, ervaringen uit het verleden en daadwerkelijke intimidatie echter zorgden voor een dermate explosieve sfeer in de straat dat getuigenverklaringen van omwonenden niet zo makkelijk werden afgegeven.

Tweede probleem was de tippelzone. Bij herhaling wist het stadhuis het afgelopen jaar te vertellen dat het voorstel tot verplaatsing nog maar een kwestie van enkele maanden was. Voor bewoners was dat verhaal echter oud nieuws: 'Nu geen gelu meer, maar actie'. Er werd een kaartenactie gestart, brieven werden naar het stadhuis gestuurd en de toekomstige politici van de deelgemeente (de zgn. de klankbordgroep Delfshaven) werden persoonlijk benaderd. Met andere actieve straatgroepen en bewoners in de wijk werd contact gezocht.

Het derde probleem was de ergernis van de voortdurende vuilnis in de straat. Altijd waren er wel mensen die hun vuilnis op de verkeerde ophaaldagen buiten zetten of van mening waren dat vuilnis altijd op straat kon worden gegooid.

Speeltuin

Een nijpend probleem in dit deel van de wijk is het tekort aan speelgelegenheid

voor kinderen. Jarenlang speelden de kinderen op stoepen en straten, tussen dichtgetimmerde panden en op braakliggende terreintjes. Plekken waar de heroïnesputten en condooms dagelijks bij tientallen konden worden opgehaald.

De grote plannen over het afbouwen van de wijk omvatten alleen woningbouw en ideeën voor kantoren en winkeltjes, maar geen gelegenheid tot spelen, terwijl, volgens gemeentelijke prognoses, er de komende jaren in dit stadsdeel een zeer grote toename van de bevolking (vooral van kleine kinderen) te verwachten is. De ambtenaren, belast met de uitvoering van de nieuwe plannen, werden bestookt en ook de verantwoordelijke wethouder voor Welzijn werd door bewoners en bewonersorganisatie aan zijn jasje getrokken. Zo kon er op het laatste moment bij het binnenkort ter visie liggende bestemmingsplan voor Zuid een speelgelegenheid worden opgenomen op één van de in de toekomst te realiseren grote binnenterreinen. Of het er ook daadwerkelijk komt zal nog moeten blijken en afhangen van acties van de buurt.

'Veeg'feest

Ondanks alle moeilijkheden die bewoners hebben gehad en nog zullen krijgen zijn de resultaten ook in de Snellinckstraat niet gering. Het vergaderen hielp: de getuigenissen kwamen er en er loopt nu een uitzettingsprocedure. De bewoners kennen elkaar beter en ook in de Snellinckstraat komt betere verlichting. Na een pamflettenactie naar de klankbordgroep besloot deze het probleem, samen met de andere problemen van Middelland-Zuid op de politieke agenda te zetten. Het vuilnisprobleem wordt aangepakt door een paar maal een schoonmaakactie te organiseren. Onlangs is besloten om het komend jaar iedere maand een schoonmaakactie te houden. Bewoners weten de politici weer te vinden en de politici hen, maar het belangrijkste resultaat is dat ook in deze straten het gevoel van 'mijn' straat langzaam terug komt!

Het stadsbestuur, bekend met de problemen in de wijk, besloot eind april haar tanden eens te laten zien. Met maar liefst 175 agenten 'veegde' zij Middelland en het Nieuwe Westen 'schoon'. Het schoonmaakfeest werd met instemming door bewoners begroet, maar men vroeg zich wel af waarom het zover had moeten komen. Overigens was het feest slechts van korte duur, en stonden de opgepakte enkele uren later al weer op straat. Maar de belangstelling in de dagen erna was enorm; de hele vaderlandse pers had Middelland-Zuid 'ontdekt'. Ook dit was van korte duur.

Acties kunnen leuk zijn

De laatste actie van bewoners in dit deel van de wijk vond plaats op donderdag-

avond 13 mei jl. Terwijl op dat moment de voltallige gemeenteraad zich vanaf 14.00 uur tot diep in de kleine nachtelijke uurtjes boog over de nieuwe drugsnota van het College, besloten bewoners over te gaan tot een symbolische 'harde' actie. Tussen 20.00 en 21.00 uur werd de toegang tot de Claes de Vrieselaan ter hoogte van de Snellinck- en de Vliegerstraat aan beide zijden voor alle verkeer (inclusief de tram) geblokkeerd. De opgeworpen blokkade bestond uit grof vuil en vuilniszakken. Uit alle straten van Middelland-Zuid kwamen bewoners helpen, ook straatgroepen uit de andere delen van de wijk lieten zich niet onbetuigd. Om 20.30 uur waren er zo'n 200 mensen aanwezig, die onder het genot van koffie en koek een zelfgemaakt lied ten gehore brachten. Het werd een gezellig volksfeest waar jong en oud, van alle gezindten en achtergronden aan deelnamen. Er bleek een groot gevoel van saamhorigheid. Het gevoel dat acties ook leuk kunnen zijn was voor veel mensen een ware openbaring. Het was héél lang geleden dat in Middelland-Zuid mensen zo spontaan en gezellig bijeen waren om hun ongenoegen te uiten.

Initiatief bij straatgroepen

De gebeurtenissen vormde een ommegkeer. Tien jaar geleden deelden bewoners op de Claes de Vrieselaan al pamfletten uit aan automobilisten om te protesteren tegen de overlast van prostitutie en drugs. Maar de afgelopen jaren heerste apathie die nu doorbroken lijkt te zijn.

Een factor in het gebeuren vormde de andere opstelling van de bewonersorganisatie dan in de afgelopen jaren gebruikelijk was. Met de omslag van stadsvernieuwing naar beheer heeft de organisatie haar werkwijze veranderd. Vanuit de vragen, ergernissen en eigen behoeften van bewoners wordt getracht een wij-gevoel te creëren. De bewonersorganisatie kiest voor een ondersteunende en begeleidende rol en het zijn de bewoners die de ideeën aandragen en verder uitvoeren. Het initiatief wordt gelaten bij de straatgroepen. In Middelland-Zuid werpt die aanpak vruchten af.

Peter Berntsen

De foto's bij dit artikel zijn gemaakt door de bewonersorganisatie Middelland

BuurtBeheerBedrijf van start

La Régie de Quartier-Hillesluis va démarrer vers la fin de 1992. Les activités principales consistent à nettoyer les porches en les espaces communs des logements de la GWR.

Dit is geen verdwaalde eindexamenopgave, maar een citaat uit een folder waarin de start wordt aangekondigd van het BuurtBeheerBedrijf Hillesluis, een gebeurtenis die tot over de grenzen wordt gevolgd.

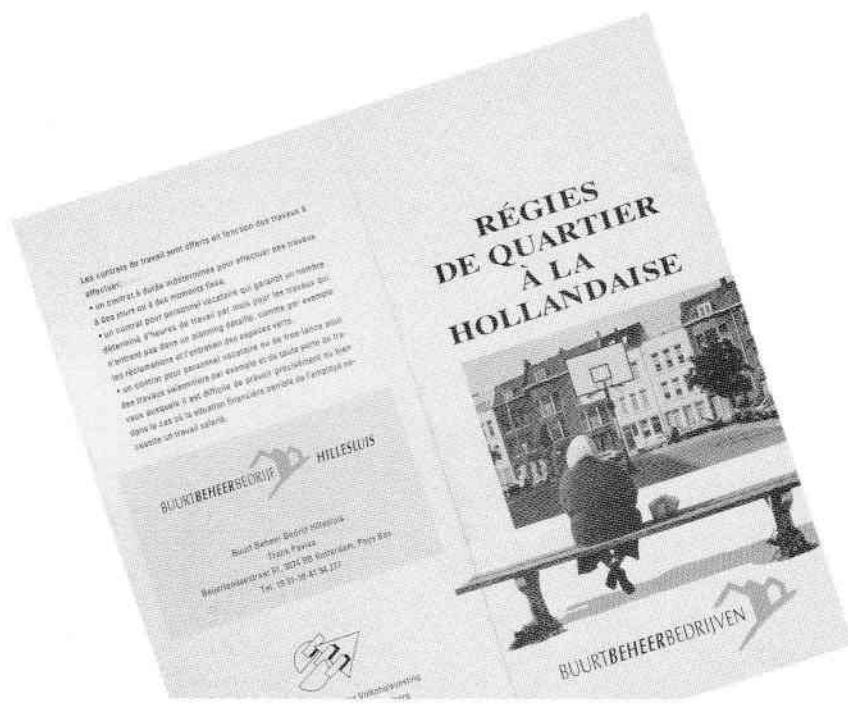
Vorige maand gingen de eerste mensen aan het werk via het bedrijf dat geïnspireerd is op een Franse voorbeeld. Het bedrijf werkt op commerciële basis en biedt inwoners van Hillesluis de mogelijkheid om voor 4 tot 8 uur in de week onderhouds- en schoonmaakwerk en andere klussen te doen.

De formule van het BuurtBeheerBedrijf wijkt af van de wijksschoonmaakbedrijven die in navolging van Crooswijk in vijf wijken in Rotterdam zijn opgezet. De wijksschoonmaakbedrijven die in opdracht van woningbouwcorporaties portieken schoonmaken bieden (betaald) werk en scholing aan langdurig werklozen.

Het scheppen van werkgelegenheid is niet het doel van het BuurtBeheerBedrijf. "We bieden betaalde klussen in onderhoud en schoonmaak van de wijk. Doel is om daarmee de betrokkenheid van bewoners bij het beheer van de wijk te vergroten. Het bedrijf beloont bewoners voor hun inzet. Voor wat hoort wat is ons motto", vertelt directeur Frank Pavias. Frank was tot voor kort opbouwwerker in Hillesluis, en maakte de overstap naar het vrije ondernemerschap.

Régie de Quartier

Het idee voor deze bedrijfsformule is afkomstig uit Frankrijk waar zo'n 10 jaar ervaring is met BuurtBeheerBedrijven. Deze 'Régies de Quartier' zijn ontstaan vanuit samenwerking met woningbouwverenigingen. De régie zorgt dat onderhoudswerk tegen betaling door bewoners wordt uitgevoerd. Naast onderhoud en schoonmaakwerk wordt ook concierge werk gedaan, oppas, dienstverlening aan ouderen e.a. Behalve woningbouwcorporaties treden ook gemeentelijke diensten op als opdrachtgever. Er zijn op het moment zo'n 75 buurtbeheerbedrijven actief in Frankrijk. De

• Een deel van de folder

laatste jaren zijn ze sterk gegroeid en vormen ze in stadsvernieuwingswijken vaak de drijvende kracht voor 'sociale vernieuwing op z'n Frans'.

In Hillesluis namen bewonersorganisatie en GWR het initiatief om te onderzoeken of deze formule ook in Nederland bruikbaar is. Ze werden daarbij gesteund door de Werkgroep '2duizend' en de Stichting Experimenten Volkshuisvesting. De SEV is betrokken bij vier experimenten in Nederland en zette de Franse ervaringen op een rij. (Buurtbeheerbedrijven; een stand van zaken; SEV juni 1992)

Het haalbaarheidsonderzoek wees uit dat het speelveld voor een BuurtBeheerBedrijf in Nederland kleiner is dan in Frankrijk. De formule is gebaseerd op bijverdienen naast een uitkering of baan. Voor mensen met een WW-uitkering of herintredsters is dat financieel niet aantrekkelijk. Van iedere 10 gulden blijft een knaak over. Voor een andere groep, die bovendien is aangewezen op parttime werk in de directe woonomgeving, werkt het financieel gunstiger uit: bijstandsmoeders, alleenstaande ouders, arbeidsongeschikten en AOW-ers. Ook aantrekkelijk is het b.v. voor de partner van een banenpooler tot het bedrag van de maximale belastingvrije som van f 5796,-. Een variant is een andere vorm van beloning b.v. in de vorm van een verlaging van de huur. In de Falgbuurt in Den Helder wordt dat uitgeprobeerd, waarbij

toezichthouders (via een omweg om huursubsidie of bijstand niet in gevaar te brengen) korting van f 250,- op de huur krijgen.

combinaties

Belangrijkste opdrachtgevers van het bedrijf zijn in Hillesluis het GWR voor het schoonmaken van portieken en bedrijfsruimten en het onderhoud aan woningen en Gemeentewerken voor groenvoorzieningen. Personeelsleden moeten in Hillesluis wonen en komen part-time in dienst. Aanstellingen variëren van 4 tot 8 uur per week. Voor het schoonmaakwerk wordt gewerkt met vaste arbeidscontracten. Voor de overige werkzaamheden zullen in principe oproep- of tijdelijke contracten worden afgesloten waarbij een vast aantal uren per maand wordt gegarandeerd.

Het gemiddelde loon ligt ongeveer 10% boven het minimumloon. Afhankelijk van de loongroep en leeftijd varieert het uurloon van f 9,- (voor een gehuwde, niet kostwinner) tot f 11,- (voor een gehuwde alleenverdiener).

Het bedrijfsplan wees uit dat een omzet van f 400.000 nodig is om het bedrijf rendabel te maken. In het eerste jaar wordt een omzet van ca 2,5 ton verwacht. De start van het bedrijf werd mogelijk gemaakt door op inventieve wijze verschillende formules te combineren. Naast de commerciële poot werd een Stichting BuurtBeheerBedrijf Hillesluis opgericht

die zich bezig houdt met additionele niet-commerciële werkzaamheden die uitgevoerd worden door jongeren en langdurig werklozen. De stichting huurt het bedrijf op contractbasis in voor het management en de begeleiding. Via het Europees Sociaal Fonds-subsidies kunnen onder de vleugels van de stichting 13 jongeren en 13 langdurig werklozen minimaal een jaar aan de slag met een scholings- en werkvakingsprogramma. Subsidievoorwaarde is dat de jongeren binnen anderhalf jaar een baan vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Deze groep is vorige maand gestart met een cursus basisvaardigheden.

Een speciale opdracht voert het buurtbeheerbedrijf uit voor het Projectburo Sociale Vernieuwing; gevraagd wordt een plan van aanpak voor intensief beheer. Daarbij wordt gedacht aan het gezamenlijk door eigenaren en gebruikers verbeteren van het casco van een complex woningen, in combinatie met een doe-het-zelf aanpak van de binnenkant.

Het BuurtBeheerBedrijf Hillesluis beschikt over een groot draagvlak. Behalve bewonersorganisatie en GWR zijn ook Gemeentewerken, ROTEB en de werkgelegenheidscoördinator Cees van Helvert bij het initiatief betrokken. Partijen op het terrein van wijkbeheer en van werkgelegenheidsbeleid hebben elkaar gevonden. Hillesluis lijkt een laboratorium te worden waar uitvindingen gedaan worden bij 'het maken van werk van beheer' en het vinden van nieuwe combinaties van reguliere en additionele arbeidsmarkt, van profit en non-profit sector.

Anne van Veenen

Het BuurtBeheerBedrijf-Hillesluis is gevestigd aan de Groningerstraat 8 - 12, 3074 RX, Rotterdam; tel. 010- 4194217

Opzoomerdag

'Ons plein' en haar acht uitdagingen

Dinsdagochtend 18 mei daalde een bataljon pleininformateurs de trappen van het stadhuis af. In de komende weken zullen ze het enthousiasme van alles wat leeft en beweegt rond 30 pleinen, van Hoek van Holland tot Hoogvliet, peilen voor deelname aan het project 'Ons Plein'. Pleininformateurs dragen gele petjes en zijn uitgerust met confetti-bommen, whisky en natuurlijk het projectplan. Ze ruiken naar 'Sociale Vernieuwing'.

De kleur is geel en de datum is zaterdag 28 mei 1994. Opzoomerdag moet het symbolisch moment worden waarop de gemeente de deuren sluit van haar projektburo sociale vernieuwing en de fakkelt overdraagt aan de stad. De ambities voor wat betreft de Opzoomerdag zijn niet bescheiden. Het moet een mega-impuls zijn voor het proces van sociale vernieuwing in Rotterdam. Diensten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en bewoners vieren die dag niet alleen een spetterend feest, maar voeren gezamenlijk ook 1001 zogeheten Opzoomeracties uit. Een inmiddels vaststaand onderdeel van Opzoomerdag is bijvoorbeeld het project 'Naar de Speeltuin'. Via de methode Angela-Groothuizen (die haastige TV-juf die in één dag het onmogelijke mogelijk maakt) worden op Opzoomerdag door bedrijven en gemeentelijke diensten een serie verouderde speeltuinen omgetoverd tot ware kinderparadijzen. De zuinige belastingbetalen kan dus gerust zijn. Opzoomerdag is uit op blijvende effecten. En kan ook niet stuk. De sociale vernieuwers hebben namelijk uitgerekend dat 1000 maal klein ook heel groot is. Oftewel: Opzoomerdag wordt niet vanuit één hand georganiseerd maar geheel in overeenstemming met de logica van sociale vernieuwing middels 'bottem up', en dat dus vele keren.

Ons plein

Ons Plein is ook één van de uitgezette projecten om van 'Opzoomerdag' een succes te maken. Ons Plein is een coproduktie met het Rio en vele andere instellingen en organisaties. Dertig pleinen in de stad moeten die dag centra zijn van ontmoeting en communicatie en uitvalsbases voor Opzoomeracties in de buurt. Op elke plein komt een grote circustent (geel, mits leverbaar) te staan. De buurt (bewoners, bedrijfsleven en organisaties) rond het plein moet acht uitdagingen aangaan en deze

waarmaken op Opzoomerdag. Met een aantrekkelijk aanbod stelt de gemeente de buurt in staat om deze uitdagingen tot een goed einde te brengen. Per plein is een pleinregisseur verantwoordelijk voor de voorbereiding. Hij/zij geeft leiding aan het zogenaamde pleinteam, waarvan elk lid een uitdaging heeft aangenomen. De leden zijn getooid met toepasselijke namen zoals wijkdirigent of communicatie-meester.

Gouden middel

'Ons Plein' is vanzelf ook uit op blijvende effecten in de buurt. Via pleinverrijking (één van de uitdagingen) moeten de sociale functies van het plein versterkt worden. Duimdropjes (zie elders in deze Steiger) zijn daar een leuk voorbeeld van. De twintig Opzoomeracties (ook zo'n uitdaging) leveren blijvende verbeteringen en verfraaiingen op de buurt. In z'n algemeenheid streeft 'Ons Plein' naar een grotere betrokkenheid van bewoners met de buurt en met elkaar, en naar nog meer samenwerking in de buurt. De voorlopige reacties uit de buurten zijn positief. De reactie 'dit is een leuk en gouden middel om het wonen en samenleven in de buurt verder te verbeteren' overheerst.

Beschermheer en dertig keer bottem up

De pleininformateurs zijn echter nog volop aan het werk. Op 1 juli is bekend hoeveel pleinen exact mee zullen doen aan 'Ons Plein'. Dan hoopt de Beschermheer van Opzoomerdag, wethouder Pim Vermeulen' dertig pleinovereenkomsten te kunnen tekenen en evenzo veel pleinregisseurs te kunnen installeren. Opzoomerdag moet dan weer verder verrijkt zijn met dertig nieuwe bottens up.

Johan Janssens
stedelijk projectleider 'Ons Plein'

'Ons plein' en haar acht uitdagingen

Het project 'Ons Plein' bestaat uit acht uitdagingen die een pleinteam naar eigen smaak kan invullen. De pleinteam zijn ook vrij om het programma aan te vullen. Voor elke uitdaging doet de Gemeente, zoals gezegd, een aanbod. Dit aanbod bestaat uit mankracht, spullen en/of subsidies. Daarnaast zullen op stedelijk niveau vier ondersteunende diensten voor de pleinteam opgebouwd worden: communicatieburo Pleinzicht, de Pleinacademie, Hulp- en Adviescentrum 'Het Plein' en de Pleinkoerier. Deze laatste dienst levert de tenten plus alle benodigdheden op de dertig plenen af en komt ze na Opzoomerdag weer ophalen.

Het project is beschreven in de brochure 'Ons plein en haar acht uitdagingen'. Het is verkrijgbaar bij de stedelijk projectleider die kantoor houdt in het Rio.

1. Het wijkorkest

Een **wijkdirigent** formeert een gelegenheidsorkest, annex koor dat op het plein een wijkproductie van dertig minuten ten gehore brengt op het plein.

2. Bruisende tent

Een **tentmaestro** laat de tent van 10.00 tot 17.00 uur bruisen met activiteiten en optredens van kleine en grote bewoners. Zang, dans, toneel, talkshows, informatie....alles kan. Het programma mag onderbroken worden door een enkele professionele knaller.

3. Pleinverrijking

Een **pleinverrijker** zorgt er voor dat minstens twee permanente projecten op Opzoomerdag van start gaan die de sociale functies van het plein versterken zoals georganiseerd gebruik (van sport tot kinderactiviteiten) of meer toezicht.

4 Weddenschap jongeren

Een **jongerencaptain** gaat een weddenschap aan met minstens vijfentwintig jongeren om een king-size Opzoomeractie van tenminste vier uur uit te voeren. Als ze winnen ontvangen de jongeren een bonus die vooraf met ze is afgesproken. Voorbeeld: Het Witte Dorp 1992 waar 35 jongeren binnen de afgesproken tijd 125 geveltuinen aanlegden en hiervoor een middagje gratis paintballen ontvingen.

5. Opzoomeracties

Een **Opzoomerbaas** zorgt ervoor dat er twintig Opzoomeracties uitgevoerd worden in straten en op schoolpleinen.

6. Wijkdiner

Minstens 200 bewoners nemen deel aan het wijkdiner dat om 17.00 begint en vanuit de lucht gefotografeerd zal worden. Alle

bewoners die deel hebben genomen aan de uitdagingen ontvangen dit diner als premie op hun actie.

7. Communicatie

Aanvullend op de stedelijke promotie voor Opzoomerdag voert het pleinteam in haar buurt een publiciteitscampagne onder leiding van een **communicatie-meester**. Deze campagne moet creatief zijn. Een wijkkrantje, hoe mooi ook, is niet voldoende.

8. Tent

Een **tentbaas** zorgt ervoor dat de tent met door de buurt onder deskundige leiding opgebouwd en afgebroken wordt. De tentbaas van de tent een schitterende pleinaccommodatie en regelt de nachtelijke bewaking.

Bespiegelingen over Duimdrop

Stel je een kleine snoepwinkel voor op een plein. In de vorm van een ouderwetse kiosk, een reuze paddestoel of een container omgetoverd tot een superschatkist. Je kunt er snoep krijgen en ook een voetbal *), een fietsje of ander spelmateriaal. Dat is Duimdrop.

Het materiaal is te leen voor abonnementhouders die daarvoor met duimdropgeld betalen. Dat geld is te koop maar je kunt het ook verdienen met een 8 voor ijver, een 7 voor rekenen of het verzamelen van alle weggegooide blikjes. Vanuit Duimdrop wordt een oogje op het plein gehouden.

Duimdrop is voorlopig nog een idee. Het staat voor blijvende aandacht en zorg voor een plein. Het vraagt om samenwerking van sociaal cultureel werk, beheer, politie en sportieve recreatie. Duimdrop is mobiel: als de sfeer terugloopt of de organisatie fout gaat wordt Duimdrop teruggetrokken.

In brochure 'Het Plein' pleit ik voor meer aandacht, een beetje liefde en een thuis op straat. Vooral gericht op kinderen tussen de 4 en de 14 die dagelijks op straat zijn, soms thuis behoorlijk bruut behandeld worden en al heel jong de hardheid, onveiligheid, grofheid en criminaliteit van de straat als normaal leren zien.

Ik ben op zoek naar een thuis op straat dat mee kan helpen een prettig, uitdagend en open klimaat te krijgen. Daarbij zijn twee dingen van belang: sportieve activiteiten op pleinen, en het trainen in regels van onderling gedrag. Kan Duimdrop een middel voor een 'pedagogiek van de openbare ruimte'?

Sportieve activiteiten

In een reeks wijken waaronder Lombardijnen, Oude Westen, Nieuwe Westen, Cool en Zuidwijk, wordt geëxperimenteerd met sportieve vernieuwing. Sportieve vernieuwing is de sociale vernieuwing van het sport- en recreatiebeleid. Hoofdlijn is dat de overheid zich minder richt op sport in accommodaties en investeert in sport en recreatie in de informele circuits in de wijken.

Een belangrijk element daarin is scholing en kadertraining van jongeren uit de wijk. In het Oude Westen bestaat al een pool van enkele tientallen, van een erkend diploma voorziene recreatieleiders, die in staat zijn op pleinen sportactiviteiten te organiseren. De door het Stedelijk Bureau Ander Werk en Stichting Rotterdam West opgezette experimenten zijn veel belovend. Dit kader en deze sportieve activiteiten zijn van groot belang om te werken aan goede verhoudingen en de bestrijding van de verveling. Met de sport worden 'moeilijke' groepen bereikt. Leuk element is verder

dat allemaal niet zwaarwichtig is, dat het allemaal ook gewoon leuk mag zijn en dat er tegelijk kader wordt getraind.

Als wij goede verhoudingen op straat belangrijk vinden dan moeten we knokken voor meer politie te voet, maar zéker ook voor sportieve vernieuwing. Een voorziening als Duimdrop kan daarin passen.

Trainen in gedragsregels

De kinderen van nu zijn de nieuwe stedelingen van morgen. Stedelingen die in staat moeten zijn om zichzelf te blijven in een wereld met in de directe omgeving grote verschillen in cultuur, in de brede zin van dit begrip. Deze stedelingen maken of met elkaar de ghetto-cultuur, of kunnen omgangsvormen ontwikkelen waar respect voor elkaar door iedereen beleefd wordt als de manier om te (over)leven. Zij zullen nu gedrag moeten leren waarbij geweld en machtsuitoefening worden afgeleerd als vormen van oud en slechts voor enkelen lonend gedrag.

Het gaat daarbij vooral om de omgangsvormen. In de racismediscussie voel ik me thuis bij de opvattingen die Ramdas daarover heeft. Hij maakt een onderscheid tussen wat privé gedacht en beleeden wordt en wat in het onderling verkeer gepraktiseerd wordt. Privé is dus privé en geheel van jezelf. De omgangsvormen in het onderlinge verkeer vragen een vorm die onderling respect en handhaving van fundamentele waarden te verzekert. Kortom duidelijkheid over wat kan en niet kan.

En daar ligt de uitdaging van ons vak als opbouwwerker: het creëren van omgangsvormen in de wijken, buurten, portieken en pleinen die maken dat de nieuwe stedeling omgangsvormen ontwikkelt gericht op de toekomst.

Kan Duimdrop daarvoor een uitvalsbasis zijn?

Pedagogiek

Duimdrop is nog slechts een gedachten-kronkel. Of het werkt, aan de verwachtingen voldoet en of continuïteit gewaarborgd is, blijft de vraag.

Het projectburo Sociale Vernieuwing verleent steun aan een experiment. Dit jaar starten met een beetje goede wil en gewenste hulp van het SBAW voor de projectontwikkeling en de DRR en/of BSW voor de continuïteit twee Duimdroppen. Bij gebleken succes kunnen er meer volgen. Voorwaarde is dat Duimdrop gedragen wordt door de buurt. Sociaal cultureel werk, omwonenden, Dienst Recreatie Rotterdam, politie en het basisonderwijs zijn partners bij zo'n project.

Duimdrop roeit tegen de stroom op. Er zijn op z'n minst zeven redenen in willekeurige volgorde waarom dat belangrijk is:

- Rotterdam zal immigratiestad blijven;
- de emigratie naar Prinsenland, Oud Beijerland en andere eilanden van brave monocultuur zal blijven doorgaan;
- na jarenlang werken aan het model van de 'compacte stad', waarbij heel veel woningen en voorzieningen op en boven elkaar gestapeld werden en allerlei plaatsjes, stukjes grond, open plekken volgebouwd zijn, zal de druk op die paar pleinen en

plekken die nog ruimte bieden steeds groter worden, zeker als het aantal kinderen in het centrum blijft stijgen;

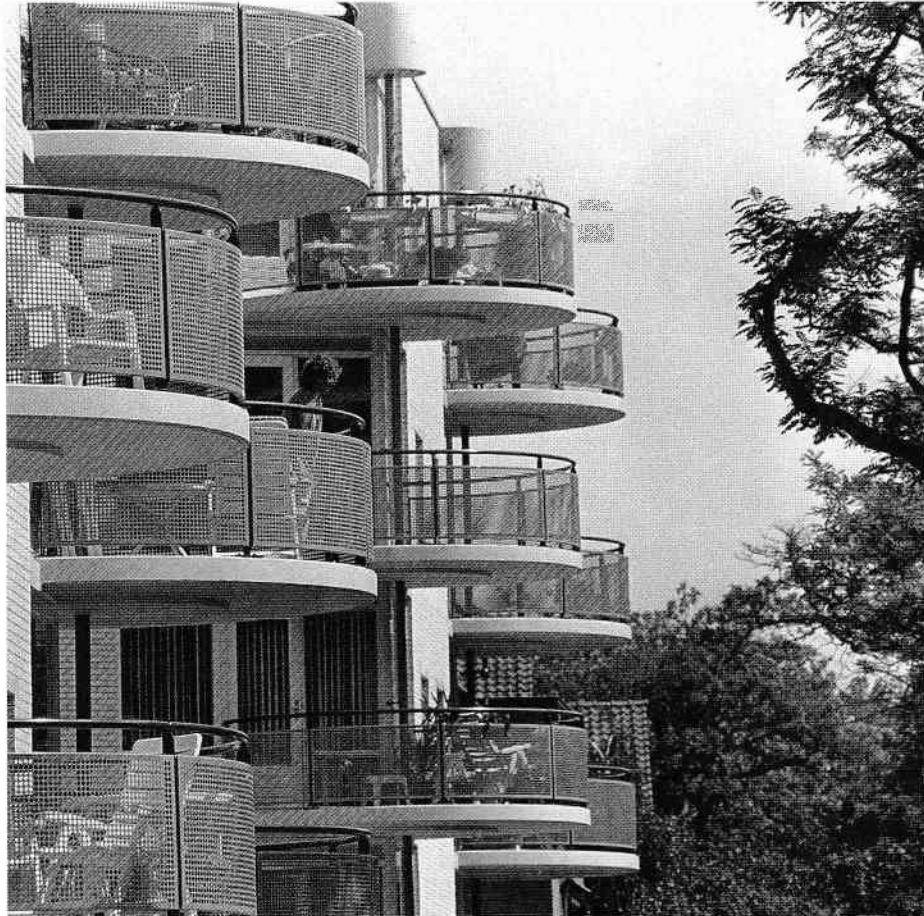
- een groot aantal van die kinderen zijn van loosers in de ratrace naar Prinsenland of nog mooier;
- in een harder wordend maatschappelijk klimaat lijken harde en ongevoelige opvoedingsmethoden te worden geherwaardeerd;
- in de discussie over de 'effectieve' school (voor basisonderwijs) verliest de aandacht voor het pedagogische klimaat het van meer aandacht voor cognitieve en meetbare kennis.

Kortom, er is alle reden om te zoeken naar een 'pedagogiek van de openbare ruimte' en bijpassende leermiddelen. Duimdrop is een uitnodiging om mee te denken. Succes is niet verzekerd maar als je niet kunt mislukken kun je ook niet winnen. Graag reacties!

Ton Huiskens (projectleider Rio/Eye-eye)

*) En als iemand gewoon de bal meeneemt en niet meer terugbrengt? Dan worden ogenblikkelijk Duimdrop gesloten en alle activiteiten stopgezet tot de bal terug is. Ben je gek.

Op 14 mei werd de kroon gezet op het werk van kopersvereniging Jericho. Na twee en een half jaar kan de vereniging met trots een succesvol project toevoegen aan de stadsvernieuwingssproductie in Rotterdam. Doordat de toekomstige bewoners zelf opdrachtgever waren, is er een produkt geleverd waarin zowel collectieve als individuele wensen volledig tot hun recht komen. De hoge kwaliteit komt tot uiting in het grote woonoppervlak, vormgeving en materiaalgebruik. Ruim 70% van de bewoners heeft een inkomen onder de premiegrens voor sociale koopwoningen en is afkomstig uit de wijk Kralingen. Met de oprichting van drie verenigingen van eigenaren en het opzetten van een gezamenlijk beheer- en onderhoudsplan is aan alle doelstellingen, die aan de opzetten grondslag lagen, voldaan.

• Urban villa's in Kralingen

Bouwen in eigen beheer.

Koopwoningen in stadsvernieuwingswijken

In augustus 1990 besloot de bewonersorganisatie uit de stadsvernieuwingswijk Kralingen tijdens het maken van een stedebouwkundig plan aan de eerste Jerichostraat om de te bouwen woningwetwoningen om te zetten in premie-koopwoningen. Hiermee werd ingespeeld op het feit dat sociale koopwoningen qua woonlasten concurrerend werden met de woningwet. De wervingscampagne zou zich moeten richten op bewoners uit Kralingen, zodat doorstroming wordt bevorderd en bewoners, die noodgedwongen uit de wijk moeten verhuizen, alsnog in Kralingen blijven wonen. Uitgangspunt was daarnaast het realiseren van een zo hoog mogelijke kwaliteit met invloed van toekomstige bewoners op ontwerp en afwerking van de woningen. De op te richten kopersvereniging zou het beslissingsrecht krijgen over alle uit te geven plan- en bijkomende kosten. Het bureau B.I.E.B. (Bouwen In Eigen Beheer)

uit Eindhoven werd ingeschakeld om de kopersvereniging te adviseren bij de organisatie, financiering, planvorming, verkoop, uitvoering, oplevering, onderhoudsplanning en het opzetten van een V.V.E. In september 1990 werd de eerste voorlichtingsvergadering georganiseerd. Van de ongeveer 120 aanwezige bewoners werden 35 huishoudens lid van de vereniging.

Ontwerp woningen en woonomgeving
Tot mei 1991 is tijdens ledenvergaderingen uitgebreid gepraat over het ontwerp. Het werd een flexibel plan, waarbij in een later stadium gekozen kon worden voor een 3- of 4-kamerwoning. In overleg met omwonenden is gekozen voor stadsvilla's in vijflagen. Tevens werd een programma van eisen voor de woonomgeving ontwikkeld. Omdat het oorspronkelijke ontwerp uitging van 6 verdiepingen, werd het aantal woningen teruggebracht van 60 naar 54

woningen. Door de hoge kosten ten gevolge van het bouwrijp maken van de oorspronkelijke moerasgrond en lange onzekerheid over de financiering daarvan, ontstond qua kosten een problematisch plan. De vereniging was van oordeel dat aan de leden geen voorfinanciering (deelnamebesluit) gevraagd kon worden.

Op basis van een uitgebreide materiaalmuschrijving werd aan een drietal aannemers een prijs gevraagd. Uiteindelijk is SBB uit Beverwijk akkoord gegaan met het beschikbare budget. In bouwteamverband is het plan verder uitgewerkt en besteksgereedgemaakt. Over de wijze van bouwrijp maken en de extra kosten daarvan zijn principe afspraken gemaakt met de dienst Gemeentewerken en Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. In oktober 1991 werd het plan ingediend. Gekozen werd voor een gezamenlijk op-

drachtgeverschap van SBB en de kopersvereniging. Afspraken over de kwaliteit (bestek+tekeningen), directie voering en controle tijdens de bouw zijn bij de notaris contractueel vastgelegd.

Verkoop woningen, bouwfase

Ondanks de onzekerheid over de realisering van het bouwplan is door publiciteit in de wijkkrant en later in het Rotterdams Dagblad het aantal leden gegroeid tot boven de zestig. Eind november is de kopersvereniging met de verkoop gestart. Er werden 42 woningen op basis van volgorde op de ledenlijst aan de leden verkocht. In de weken daarna werden de overige 12 woningen verkocht. Eind februari werd gestart met de bouwwerkzaamheden. De vereniging behartigde de collectieve en individuele belangen van haar leden in de bouwvergadering.

Hart van Charlois

Aan de kop van de Wolphaertsbocht in de wijk Oud Charlois in Rotterdam zuid wordt de komende jaren een nieuw wijkcentrum gerealiseerd. Het plan omvat de integrale ontwikkeling van 220 woningen, een winkelcentrum (3500 m) met parkeergarage, een openbare basisschool, een multifunctioneel wijkgebouw en de herinrichting van de woonomgeving.

De bewonersorganisatie, de Werkgroep Oud Charlois, heeft vanaf het begin ingezet op een integraal plan. De belangrijkste pijlers daarvan zijn wonen, werken, onderwijs en recreëren. Onderdeel in de pijler 'wonen' was de gedachte om naast sociale huurwoningen, koopwoningen in het plan op te nemen. De traditionele, puur op sociale woningbouw gerichte, stadsvernieuwing resulteerde in een eenzijdige bevolkingssamenstelling. Steeds meer van de meer draagkrachtige bewoners verhuisden noodgedwongen naar elders. Het toch al zwakke economisch draagvlak werd verder verzwakt en meer en meer voorzieningen verdwenen uit de wijk. De neergaande spiraal moest worden gekeerd. Door veel aandacht te schenken aan de stedebouwkundige opzet en de woonomgeving is een kwalitatief hoogwaardig plan ontstaan. Ter ondersteuning is de stichting 'Hart van Charlois' die zich als wijkontwikkelingsmaatschappij inzet om alle kwaliteiten in het plan mede te realiseren.

Stadswoningen Clemensstraat

Het Hart van Charlois kent twee locaties voor koopwoningen, 24 sociale koopwoningen in de Doklaan (gestapelde maisonettes). Deze worden gebouwd door Tiemstra West, onder de toezegging dat het bestek wordt gekoppeld aan het koopcontract. In de Clemensstraat, een brede straat met het karakter van een laan worden 13

stadswoningen VSEB in eigen beheer ontwikkeld. Het stadswoningtype wordt gekenmerkt door het grote volume waarbij functies van ruimten uitwisselbaar zijn; de begane grond kan zowel een woon-, kantoor- of atelierfunctie hebben. Op de tweede verdieping komt een halve bouwlaag, zodat de markante voorgevel drie verdiepingen beslaat.

Net als bij het project 'Jericho' is bureau B.I.E.B. ingeschakeld om een op te richten kopersvereniging te begeleiden in de rol van opdrachtgever. Met Atelier PRO architecten worden een flexibel basistype ontwikkeld dat realiseerbaar moet zijn binnen de VSEB-grens. Individuele kopers kun-

nen binnen bepaalde grenzen naar eigen inzicht het basistype veranderen c.q. uitbouwen. Er wordt naar gestreefd om voor de aanbesteding een haalbaar plan op tafel te hebben waardoor kopers middels een deelnamebesluit een eerste aanbetaling doen op de uiteindelijke koopsom. Medio 1993 moet blijken of het experiment doorgedreven kan worden.

Sjef Seuren, extern deskundige Kralingen

Harrie Claassen, Stichting Hart van Charlois

Een spelletje monopolie

Eén dezer dagen valt bij huurders de jaarlijkse aanzegging van de huurverhoging in de bus. In de meeste gevallen zal er 5,5% huurverhoging gevraagd worden. Maar de trend was toch afgeschaft?! Er is nu toch ruimte om wat verschillen aan te brengen? Om de huurverhoging af te stemmen op kwaliteit, doelgroepen, plannen voor de toekomst? In tegenstelling tot voorgaande jaren is het niet meer Den Haag dat bepaalt wat het huurverhogingspercentage is. Zowel sociale als particuliere verhuurders mogen nu, binnen door de Tweede Kamer opgelegde randvoorwaarden, zelf bepalen of ze een huurverhoging vragen en hoe hoog die is. Hoe gaan verhuurders om met deze nieuwe vrijheid? Het is mogelijk dat de verhuurder hierover overleg gevoerd heeft met bewoners, althans in de sociale huursector. In de nieuwe regels voor de sociale verhuurders is vastgelegd dat er overleg plaats moet vinden met huurders over onder andere het huurbeleid. Wat levert dat op? Hebben bewoners wat te zeggen?

Den Haag gaat zich minder met de volksbouw bemoeien. Voor wat betreft het huurbeleid betekent dat geen voorgeschreven huurverhogingen maar het stellen van kaders waarbinnen verhuurders een eigen beleid kunnen voeren. De randvoorwaarden voor 1993 zijn: een maximale

huurverhoging van 6% per woning, de huurprijs mag niet uitstijgen boven de maximaal redelijke huur op basis van het woningwaarderingsstelsel, sociale verhuurders moeten over hun hele bezit een minimale huursomstijging binnen halen van 4,75% en de woningsubsidies van het rijk

worden met 5,5% verminderd. Deze spelregels laten weinig ruimte voor een gedifferentieerd huurbeleid. Een complex op 2% huurverhoging zetten heeft als gevolg dat een groot aantal andere complexen op 6% gezet moeten worden om toch aan het minimum van 4,75% te komen.

Huurders ondervinden aan den lijve wat de gevolgen zijn van het huren van een woning bij een huisbaas die zijn bezit verwaarloosd heeft. Neem het GWR (Gemeentelijk Woningbedrijf Rotterdam) bijvoorbeeld, met meer dan twintig procent van haar bezit in dusdanige staat dat er geen huurverhoging gevraagd mag worden, 0% dus. De andere complexen moeten de voorgeschreven minimale huursomstijging van 4,75% opleveren. Dus overall waar mogelijk 6%. Voor bewoners die al een vrij hoge huur betalen, bijvoorbeeld in Ommoord en Zevenkamp, een flinke aanslag op het besteedbaar inkomen.

Huurders worden op deze wijze tegen elkaar uitgespeeld. Er wordt voorgewend dat het gaat om solidariteit, dat mensen in Ommoord maar wat over moeten hebben voor mensen in het Oude Noorden. Opbrengsten van de ene wijk voor de andere wijk inzetten. Hoopt het GWR dat de bewonersorganisaties met elkaar op de vuist gaan in plaats van met hen? Alle huurders betalen huur, de verhuurder moet overall zorgen voor goede woningen, daar waar ze dat nalaat kan ze niet haar huurders aanspreken op solidariteit. Voor bewoners betekent dit aandacht voor organisatie op wellicht meer niveaus dan complex en wijk.

Naast de gedifferentieerde huurverhogingen gaan ook sociale verhuurders het instrument 'harmonisatie ineens' (huur optrekken naar een door de verhuurder bepaalde huurprijs) bij leegkomst van een woning inzetten. Bij particuliere verhuurders is dit al langer de praktijk, voorbeelden van een bewoner die er na drie maanden achter komt 200 gulden meer te betalen dan zijn buurman zijn bekend.

In Rotterdam hebben de corporaties en het GWR aangegeven de harmonisatie ineens te gaan toepassen zodra ze de streefhuren bepaald hebben. Woningen die qua huur afwijken van de door de verhuurder bepaalde streefhuur worden bij leegkomst direct opgetrokken.

De voorraad goede en betaalbare woningen wordt hierdoor bedreigd. Al blijven woningen na het optrekken van de huur onder de bereikbaarheidsgrens van f 609,-, door harmonisatie ineens worden steeds meer woningen steeds duurder. Een woning van 600,- kost meer, ook met huursubsidie, dan een woning van 400,-.

Verder zullen binnen complexen verschillen ontstaan, mensen die voor eenzelfde woning een andere huurprijs betalen. Bewonersorganisaties hebben hier grote bezwaren tegen.

De particuliere huursector

Over hetgeen er in de particuliere sector gebeurt is weinig bekend. Particuliere verhuurders zijn niet verplicht om met hun huurders overleg te voeren. Particuliere verhuurders hebben geen afspraken met de gemeente over kwaliteit, huurprijzen, handhaving voorraad goed en bereikbaar. De huurders weten pas op het moment dat de aanzegging in de bus valt wat de verhuurder vraagt, en ook niet meer dan dat. De meeste verhuurders zullen 5,5% vragen, alleen in die gevallen waar de huur beneden het 'oude' minimaal redelijk ligt, zullen verhuurders op 6% gaan zitten. Als verhuurders meer dan 5,5% huurverhoging vragen moeten ze dat motiveren door de puntentelling mee te sturen (hetzelfde geldt overigens in de sociale huursector). Particuliere verhuurders zullen harmonisatie ineens bij leegkomst blijven toepassen, niet gerelateerd aan de kwaliteit, maar aan de vraag. Zolang ze hierbij de maximaal redelijke huur niet overstijgen is daar weinig tegenvinden te brengen. "Als u het bij mij te duur vindt, gaat u maar naar een ander", alsof de woningmarkt zo in elkaar zit.

Particuliere verhuurders zijn er in alle soorten en maten, maar wat betreft de kwaliteit van het overleg met de huurders lijken ze erg op elkaar. Huurders voelen zich veelal machteloos staan tegenover de verhuurder, als ze al weten wie dat is, vaak is er alleen contact met een beheerder. Ze hebben weinig vertrouwen in de toekomst waarin verhuurders steeds meer vrijheid krijgen in het bepalen van huurverhogingen, zonder dat daar een versterking van hun positie tegenover staat, of bindende afspraken met de gemeente. Het lukt nu al nauwelijks om reparaties uitgevoerd te krijgen, laat staan invloed te hebben op huur- en kwaliteitsbeleid. Als bewoners iets willen doen kunnen ze dat alleen op de wijze waarop ze dat steeds hebben moeten doen: naar de huurcommissie, zich organiseren, pogingen om in overleg te treden, waar dat niet lukt overgaan tot acties.

Is het beter in de sociale huursector?

Vrijwel alle Rotterdamse corporaties en het GWR hebben inmiddels een huurbeleidsplan voor 1993 opgesteld, of iets dat daarvoor door moet gaan. Het GWR presenteert het om in één a-viertje haar verhaal uit de doeken te doen, anderen zoals Woningbouwvereniging Vreewijk Lombardijen, Patrimoniums WoningStichting of de

Combinatie hebben een wat uitgebreider verhaal.

Vrijwel alle corporaties geven aan pas volgend jaar te gaan werken met gedifferentieerde huurverhogingen en de harmonisatie ineens bij leegkomst. Voor 1993 betekent dit in grote lijnen overal 5,5%, daar waar de huidige huur onder het oude minimaal redelijk zit 6% en daar waar sprake is van nulpunten of een ingreep binnen een jaar 0%. Opbrengsten uit de huren en huurverhogingen zouden nodig zijn om verminderde rijkssubsidies te compenseren, te sparen voor later en voor investeringsplannen in de nabije toekomst. Alle corporaties komen uit op een gemiddelde totale huursom van ongeveer 5,5%, meer dus dan de door Heerma voorgeschreven 4,75%.

Kernpunt in de plannen is 'het streven naar een betere prijs-kwaliteitsverhouding'.

Sinds 1979 is het Woningwaarderingsstelsel (de puntentelling) de methode om kwaliteit van woningen uit te drukken in punten en de huuraanpassing aan af te meten. De marktpositie van woningen komt hierin weinig tot uitdrukking, een woning met veel punten kan moeilijker verhuurbaar zijn dan een woning met weinig punten. Blijkbaar spelen andere motieven een rol, zoals de buurt waarin een woning ligt en de woonomgeving. Corporaties willen deze 'marktwarde' een rol laten spelen bij het bepalen van de huurprijs.

Marktwarde wordt gemeten aan de hand van diverse indicatoren, zoals de mutatiegraad, aanbiedingsgraad, de puntprijs, de populariteit en de lengte van wachtlijsten. Deze factoren zijn niet altijd even neutraal als ze lijken. Is een lange wachtlijst een indicatie voor de kwaliteit van een complex? Dus hoe langer de wachtlijst, hoe hoger de huur? De huurprijs van bijvoorbeeld grote woningen of woningen die geschikt zijn voor ouderen zou volgens deze redenering flink omhoog mogen. En daarmee onbetaalbaar worden voor de doelgroepen. 'Sociale verhuurders' stond hier toch boven? Dergelijke indicatoren zijn slechts neutraal als het gaat om een vrije markt, waar iedereen kan kiezen waar hij woont, bij welke verhuurder, in welke straat, voor welke prijs. Maar de woningmarkt is star, kent schaarste, woningen zijn duur, mensen verhuizen niet zomaar, er zijn weinig goede en betaalbare woningen beschikbaar, mensen zijn gebonden aan een buurt, vertrouwd met een omgeving, verhuizen kost geld. Als het bij corporatie A niet bevult kan iemand niet zomaar naar corporatie B verhuizen. Huizen zijn geen wasmiddelen.

Bereikbaar? Betaalbaar?

Als huizen geen wasmiddelen zijn, en er wel volgens marktprincipes gewerkt wordt, zijn randvoorwaarden noodzakelijk

om te zorgen dat iedereen in een goede en betaalbare woning kan blijven wonen.

Eén van de randvoorwaarden in Rotterdam is dat de voorraad goede en bereikbare woningen (grens tot f 609,- subsidiebare huur) in stand moet blijven, zelfs moet groeien. De gemeente maakt daar afspraken over met de corporaties. Corporaties geven in hun plannen aan dat ze een groot deel van de voorraad bereikbaar houden, dus bewonersorganisaties, maakt u geen zorgen!

Bewonersorganisaties maken zich wel zorgen, grote zorgen. De huurprijzen gaan steeds verder omhoog, 5,5% is veel meer dan de inkomenstijgingen dit jaar. Door harmonisatie ineens stijgen huren nog sneller. Dit wordt niet geheel door de huursubsidie gecompenseerd, bovendien is er een grote groep die net niet voor huursubsidie in aanmerking komt. Bewoners gaan een steeds groter deel van hun besteedbaar inkomen aan huur betalen.

Niet alleen de huurlasten stijgen, ook andere woonlasten stijgen. Corporaties mogen hun ogen hier niet voor sluiten. Van Heerma mogen ze niet aan inkomenpolitiek doen, maar is het alsmaar verhogen van huren ook geen inkomenpolitiek? Een enkele uitzondering daargelaten, bijvoorbeeld Patrimoniums Woningstichting, komt het begrip woonlasten niet in de vocabulaire van de huurbeleidsplannen voor. Als de woningen onder de bereikbaarheidsgrens blijven, zo redeneren de corporaties, voldoen wij aan onze verplichtingen. Het aantal goede (lees goede) en bereikbare (lees betaalbare) woningen lijkt alleen maar af te nemen door sloop / nieuwbouw, kwaliteitsverbetering gepaard gaande aan behoorlijke huurverhogingen, harmonisatie ineens en de jaarlijkse huurverhogingen.

Overleg of informatieve voorzieningen?

In de spelregels voor de corporaties, het Besluit Beheer Sociale Huursector (BBSH), wordt overleg met huurders over het huurbeleid verplicht gesteld. Er is niet uitgewerkt wat dat overleg in moet houden, welke status het heeft, welke positie de huurders hebben. Dat zou worden uitgewerkt in een commissie waarin de koepels van de corporaties en de landelijke Woonbond zitting hebben en er met elkaar waarschijnlijk niet uit zullen komen.

In Rotterdam heeft een aantal bewonersorganisaties (soms bewonerscommissies) met de verhuurder om tafel gezeten. Invloed uitgeoefend? Nauwelijks.

De meest gebruikelijke werkwijze van de corporatie was een brief waarin men aankondigde: over een week komen we met u overleg voeren over het huurbeleid. Zonder schriftelijke informatie, zonder een huurbeleidsplan, zonder zich af te vragen

• Een lelijke flat aan een mooi watertje ...600 per maand dan maar....

of de bewonersorganisatie wellicht wat tijd nodig zou hebben om zich voor te bereiden. Nee, er moet nu snel even overleg gevoerd worden, want de huuraanzeggingen moesten al bijna de deur uit.

In reacties hebben bewonersorganisaties aangegeven op deze wijze geen overleg te kunnen en willen voeren. De bijeenkomsten zijn door hen als informatieve bijeenkomsten opgevat. In een aantal gevallen is daarna een schriftelijke reactie gestuurd of een tweede bijeenkomst belegd.

De bewoners kregen een plan voorgesloten waar vrijwel niets meer aan te veranderen was. Zonder achtergrond, beleid, visie, daarvoor moet u volgend jaar maar terugkomen als het wijkbeleidsplan klaar is.

Als overleg wordt opgevat als een situatie waarin twee partijen met elkaar tot uitgangspunten komen, vanuit een gelijkwaardige positie, dan is nergens in Rotterdam sprake geweest van overleg. Het was meestal een kwestie van slikken of stikken. Monopolie, gezelschapsspel of alleenheerster?

Corporaties hebben het idee dat de positie van bewoners in deze toch goed geregeld is. Individuele bewoners die het met de huurverhoging niet eens zijn kunnen immers altijd naar de Huurcommissie gaan. Helaas toetst deze alleen op het maximaal redelijk en of een huurverhoging terecht is of niet. Alleen bij zeer achterstallig onderhoud mag de huurverhoging geweigerd worden. Maar of een huurverhoging van 5,5% niet wat hoog is, daarover doet de Huurcommissie geen uitspraak, of over

een streefhuur die weliswaar onder maximaal redelijk zit, maar toch vrij hoog is.

Gepasseerd station?

Voor bewoners was er dit jaar weinig te halen. Maar bewonersorganisaties hebben zich voorbereid met deze vinger-oefeningen, hebben een basis gelegd om volgend jaar met een goed verhaal te komen. Georganiseerde bewoners hebben de verhuurders in ieder geval laten weten dat ze de hoge huurverhogingen niet acceptabel vinden, of dat nu nodig is voor de 'financiële continuïteit' van de corporatie of niet.

Deze protesten zullen voor dit jaar weinig zichtbaar resultaat hebben, maar de toon is gezet, alvast een winstpunt voor de vele gesprekken die nog zullen komen. Over investeringen, kwaliteit, streefhuren en huur- en woonlastenbeleid in 1994.

Bewonersorganisaties gaan er vooralsnog vanuit dat die gesprekken zullen komen, met een positie voor de bewoners. Men wil immers af van die actiegroepen, van het geroep 'wij zijn tegen'. Als het op landelijk niveau niet lukt om de positie van georganiseerde bewoners te regelen, moeten we in Rotterdam maar laten zien dat het hier wel kan. Rotterdam heeft altijd voorgelopen, de stadsvernieuwing met zijn projectorganisatie, de sociale vernieuwing, nu nog even de positie van bewoners in de nieuwe ordening regelen...

Phira Otten

Kort nieuws

Opboxen

Vanaf september 1993 worden 12 tot 24 'kansarme' jongeren in staat gesteld om de Recreatie en Sportleidet-a cursus te volgen via het project Opboxen.

Opboxen is een samenwerkingsproject tussen de Stichting Werk in Hoogvliet, de boksschool Schildkamp, reclassering, Stedelijk Bureau Ander Werk, BRES, DRR Rotterdam, St.Basiseducatie en de deelgemeente met als doelstellingen:

- het bieden van de mogelijkheid om in een samenhangend pakket van activiteiten zoals bokstraining, basiseducatie en sociale vaardigheden het rsl-diploma te behalen aan (Antilliaanse) jongeren, en
- het verschaffen van recreatief-sportieve activiteiten aan Hoogvlietse kinderen.

Voorgeschiedenis.

Het idee om een dergelijk project te beginnen is al enkele jaren oud, en is eigenlijk afkomstig van 'ome' Jan Schildkamp die een boksschool drijft in Hoogvliet (en ja, hij is inderdaad de vroegere trainer van Regilio Tuur) en regelmatig wordt geconfronteerd met delinquenten allochtone jongeren met weinig vooruitzichten in de Nederlandse samenleving.

Binnen deze groep blijken vele een meer dan gemiddelde belangstelling te tonen in (boks)sportbeoefening. Hij wil zich graag inzetten voor deze groep en zoekt naar mogelijkheden, met de bedoeling om deze jongeren uit het criminale circuit te houden. Enkele jaren geleden nog betaalde hij uit eigen zak bokslessen met na afloop een flesje limonade toe om de kansarme jongeren van de straat te houden. Vanwege het ontbreken van financiële middelen moest hij hier echter een punt achter zetten, want hij kreeg overheidssteun.

De reclassering hoort van zijn pogingen en ideeën en gaat meezoeken naar mogelijkheden.

Begin 1992, ontstond er zicht op realisering van zijn ideaal. Er is inmiddels een werkgroep ontstaan van medewerkers van de reclassering, Stichting Werk in Hoogvliet, de boksschool en de deelgemeente, waarbij even later het Stedelijk Bureau Ander Werk zich aansluit. De ideeën worden omgezet in concretere plannen. De Stichting Werk in Hoogvliet treedt hierbij op als coördinator.

Het Stedelijk Bureau Ander Werk stelde voor een half jaar een projectontwikkelaar in deeltijd ter beschikking voor de uitwerking van het project voorstel. In oktober 1992 ligt er een uitgewerkt projectplan op tafel.

Het Projectplan.

De bedoeling is dus om enerzijds aan een groep kansarme Hoogvlietse jongeren (minimaal 12 en maximaal 24) in de combinatie sport en opleiding

een arbeidsmarktperspectief te bieden en anderzijds aan een groep schoolgaande kinderen een woensdagmiddaginstuif te bieden die door de eerste groep wordt verzorgd. De looptijd van het project is 2 jaar.

De boksschool Schildkamp is projectverantwoordelijke, hierin bijgestaan door een stuurgroep.

Het traject dat de cursisten gaan doorlopen begint met een 0-fase, waarin werving en selectie centraal staan. Tijdens deze fase wordt vooral gekeken naar de mogelijkheden van de individuele cursist. Het project verkeert momenteel in deze fase. De werving gebeurt vooral via intermediairen, zoals politie, reclassering, sociaal cultureel werk etc. en via sportevenementen.

In september start de RSL-a cursus. De cursisten oefenen het organiseren van sport- en spelmiddagen waar verschillende soorten van sportbeoefening aan de orde komen. De instuifwoensdagmiddag bijvoorbeeld is hiervan een onderdeel. Gedurende het gehele traject wordt de cursisten behalve bokslessen ook basiseducatie en maatschappelijk oriëntatie geboden.

Tenslotte neemt de projectleiding van Opboxen de inspanningsverplichting op zich om de cursisten in de afrondingsfase te begeleiden in de keuze van en het zoeken naar een passende vervolgopleiding en/of een plaats op de reguliere arbeidsmarkt.

Financiën.

De totale kosten van het project Opboxen bedragen ongeveer fl.200.000,-. Deze worden gedragen door veel verschillende participanten, waaronder de deelgemeente Hoogvliet, SBAW, Basiseducatie, Ministerie van WVC, reclassering, DRR, Rotterdam Pas, Boksschool Schildkamp, Solidarodam.

Toos van Agtmaal

Ouderen-manifestatie

Dit jaar is het 'Europees jaar van de Ouderenzorg'. Ook in Rotterdam wordt er op een speciale wijze aandacht besteed aan dit onderwerp.

Met als thema 'solidariteit tussen de generaties' wordt er op 1 oktober (de dag van de ouderen) een grote ouderenmanifestatie in het Zuidpleintheater georganiseerd.

Op initiatief van het Gilde is er eind vorig jaar een begin gemaakt met het bijeenroepen van een groot aantal Rotterdamse organisaties en ouderengroepen. Inmiddels hebben heel wat mensen hun medewerking toegezegd en is het idee ontstaan om een grote informatie- en activiteitenmarkt te organiseren in het Zuidpleintheater.

De organisaties die hier aan meewerken komen onder andere uit het vormingswerk, buurt- en clubhuizen, belangenbehartiging, cursussen, het vrijwilligerswerk enz.

Organisaties mogen zich zowel via 'podium aktiviteiten' als via een 'kramenmarkt' organiseren presenteren.

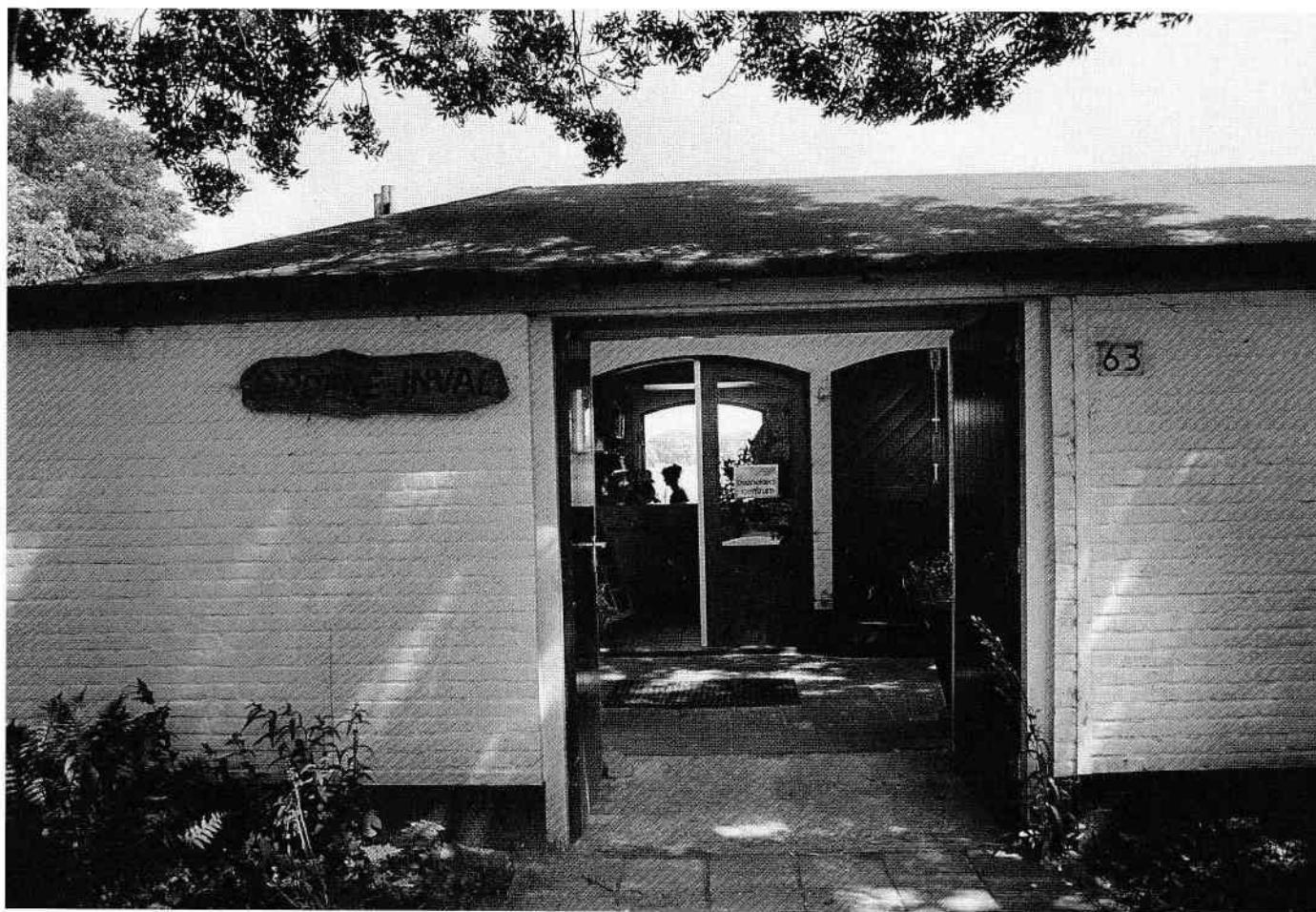
Dat kan variëren van een Surinaamse volksdansgroep tot een videopresentatie of een folder bij de opgestelde kramen.

Voor meer informatie kunt u terecht bij STAP (Fred de Jong), Westersingel 23, 3014 GP Rotterdam, telefoon: 010-436.30.90.

Air Alexander

Wie nog nooit in Kleinpolder, Pendrecht, Westpunt (Hoogvliet). Het Lage Land of Ommoord is geweest moet zondag 4 juli vrij houden. Ter gelegenheid van de Dag van de Architectuur worden dan excursies georganiseerd naar deze wijken (vertrek bussen van Centraal Station), ontworpen door de Rotterdamse stedebouwkundige Lotte Stam-Beese. Op 1,2 en 3 juli vinden in Zaal de Unie lezingen en discussies plaats over de betekenis van de naoorlogse wijken. In de wijken zelf zijn tentoonstellingen te zien van 'Kijk op de wijk'-activiteiten die in het kader van AIR-ALEXANDER plaats vinden.

**Kort
nieuws**

Landelijke bewonersdag sociale vernieuwing

Het Landelijke Samenwerkingsverband Achterstandsgebieden (LSA) organiseert op zaterdag 6 november 1993 voor de vijfde keer een landelijke bewonersdag.

Deze dag zal in het teken staan van een ontmoeting tussen bewoners en de landelijke politiek en waar kan dat beter gebeuren dan in het gebouw van de Tweede Kamer in Den Haag.

Na twee keer Deventer, Almelo en vorig jaar de Doelen in Rotterdam nu bij de politiek thuis. Er zal op deze dag een groot aantal kamerleden en ministers aanwezig zijn. In de hal van de Tweede Kamer zal een grote markt voor bewonersorganisaties georganiseerd worden waar zij aanspreekbaar zijn voor iedereen die in de wijk of buurt als vrijwilliger betrokken is bij de uitvoering van sociale vernieuwing.

Een aantal leden van bewonersorganisaties zal met kamerleden en het publiek in debat gaan over een aantal thema's binnen sociale vernieuwing:

- de leefbaarheid van wijken, buurten en dorpen;
- arbeid en inkomen;
- zeggenschap voor bewoners.

Elke bewonersorganisatie die zich aanmeldt krijgt gratis de beschikking over een kraam of expositieruimte. Hier kan men laten zien wat men doet om bijvoorbeeld de leefbaarheid van de wijk te verbeteren, of wat voor activiteiten men onderneemt op het gebied van werkgelegenheid, welzijn, gezondheid, educatie etc. Alles mag: foto's video's, schriftelijk materiaal of door het tentoonstellen van projectmateriaal of door middel van toneel, dans of muziek.

Er is één voorwaarde: Alleen organisaties waar bewoners

'de baas' zijn worden toegelaten, dus geen beroepsorganisaties.

Organisaties of projecten kunnen wel mensen in dienst hebben of ondersteund worden door beroepskrachten, maar het moeten bewoners zelf zijn die de dienst uitmaken.

Voor meer informatie en aanmeldingsformulieren kunt u contact opnemen met het secretariaat van het LSA, Sonja Swarts of Henk Cornelissen, telefoon: 070-380.44.31.

Tentoonstelling in De Groene inval

In zeer korte tijd is er in het Kralingse bos een aantal activiteiten in gang gezet die de service aan de bosbezoekers verbeteren. Hierbij zijn 34 nieuwe werkplekken gecreëerd. Over de zes Boswerkprojecten is een tentoonstelling gemaakt die te zien is in De Groene inval, Langepad 63. tel.:452.41.97

Een nieuw zonnetje

'Een nieuw zonnetje' is het vijfde deel in de serie 'Opp bouwwerk in uitvoering'. In de uitgave die geschreven is door Johan Janssens komen aan de orde: het opkomend sociaal isolement van ouderen, de achtergronden van de ouderennetwerken in Oud-Mathenesse, en de ontwikkeling van de vereiste samenwerking tussen instellingen in de wijk. In het tweede gedeelte vertellen ouderen hun eigen ervaringen met de netwerken en wat zij voor interessante neveneffecten opgeleverd hebben.

Een nieuw zonnetje is een uitgave van het Rio en is te bestellen door het overmaken van f10,- (incl. porti) op postbanknummer 43.08.481 t.n.v. Rio, Rotterdam, m.v.v. 'Een nieuw zonnetje'.

(STIPT) AAN HET WERK

Als de Roteb stipt gaat werken, levert dat een vuile stad op. ... Besmettelijke ziektes als gevolg van deze vervuiling worden als reden genoemd om de actie te stoppen.

Het is te hopen dat de vuilaanleveraars dan inmiddels besmet zijn met het stiptheidsvirus.